

Zomernota 2026

De tussenstand voor 2026

Gemeente Raalte

www.raalte.nl

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief.....	5
Hoofdstuk 1: Leeswijzer.....	7
Hoofdstuk 2: Financieel beleid.....	8
2.1 De financiële positie geactualiseerd	8
2.2 Budgetafwijkingen 2026.....	9
Hoofdstuk 3: Programma's	10
3.1 Inleiding.....	10
3.2 Programma's.....	10
Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving	11
Programma 2: Integraal beheer openbare ruimte	16
Programma 3: Onderwijs, werk en inkomen	19
Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp	22
Programma 5: Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie.....	26
Programma 6: Economie	29
Programma 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	32
Programma 8: Openbare orde en veiligheid.....	37
Programma 9: Bestuur en dienstverlening	40
3.3 Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien	43
3.3.1 Treasury	43
3.3.2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds.....	43
3.3.3 Overige baten en lasten	45
Hoofdstuk 4: Investerings- en eenmalige budgetten.....	46
4.1 Inleiding.....	46
4.2 Investeringsbudgetten.....	46
4.3 Eenmalige budgetten.....	47
4.4 Exploitatievoordeel mutaties (investerings)budgetten.....	49
Hoofdstuk 5: Paragrafen.....	51
5.1 Bedrijfsvoering	52
5.1.1 Inleiding.....	52
5.1.2 Organisatie	52
5.1.3 Digitale transitie	53
5.2 Sociaal domein.....	54
5.2.1 Inleiding.....	54

5.2.2 Sociaal domein breed.....	54
5.2.3 Stand van zaken Wmo.....	54
5.2.4 Stand van zaken Jeugd	55
5.2.5 Stand van zaken Participatie.....	56
5.2.6 Ontwikkeling reserve sociaal domein.....	57
5.2.7 Besparingsopgave sociaal	58
5.2.8 Resumé	59
5.3 Vluchtelingen.....	60
5.3.1 Inleiding.....	60
5.3.2 Financiën.....	60
5.4 Stand van zaken bouwgrondexploitatie.....	63
5.4.1 Inleiding.....	63
5.4.2 Algemeen.....	63
5.4.2.1 Woningbouw.....	63
5.4.2.2 Bedrijvenmarkt	64
5.4.2.3 Actuele onderwerpen	64
5.4.3 Bouwgrond in exploitatie	65
5.4.4 NIEGG (Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden)	68
5.4.5 Risico's.....	69
5.4.6 Reservepositie grondexploitatie	70
Bijlagen	72
Bijlage 1: Financieel overzicht.....	73
Bijlage 2: Stand algemene bestemmingsreserve 2026.....	80
Bijlage 3: Reserves	81
Bijlage 3.1: Nieuwe reserve	81
Bijlage 3.2: Opheffen reserves.....	82
Bijlage 3.3: Overzicht mutaties in reserves 2026.....	84
Bijlage 4: Overzicht beschikbaar te stellen (investerings)budgetten 2026.....	85
Bijlage 5: Stand van onvoorzien 2026 (structureel en eenmalig)	86

Aanbiedingsbrief

Raalte, 18 augustus 2026

Onderwerp: vaststelling zomernota 2026

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Hierbij bieden wij u de zomernota 2026 aan. In de zomernota wordt de tussentijdse balans opgemaakt over het eerste halfjaar 2026.

Politiek gezien heeft het eerste halfjaar met name in het teken gestaan van de gemeenteraadsverkiezingen welke op 18 maart 2026 hebben plaatsgevonden. Met hierop aansluitend de vorming van een nieuwe coalitie en een nieuw college. Het coalitieakkoord 2026-2030 'Raalte een gemeente die leeft, groeit en verbindt' geeft richting aan de gemeente Raalte.

Er zijn veel gedeelde ambities, zorgen en ideeën. Dit is meegenomen in het coalitieakkoord of dit vraagt de komende vier jaar om nadere uitwerking. Zoals ook in het coalitieakkoord is aangegeven willen we hier samen met uw raad, onze inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties én de ambtelijke organisatie in de komende jaren verder vorm en inhoud aan geven.

De begroting 2026 is nog voorbereid door het vorige college en vastgesteld door de raad in 'oude samenstelling'. Het huidige college, in 'nieuwe samenstelling' legt met deze zomernota 2026 verantwoording af aan uw raad over de uitvoering van de lopende begroting gedurende het eerste halfjaar 2026.

Uitvoering begroting 2026

In het eerste halfjaar van 2026 hebben we op een aantal beleidsthema's mooie stappen gezet.

Uw raad heeft het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2026-2040 vastgesteld.

In regioverband hebben we mooie stappen gezet in de samenwerking binnen het sociaal domein, uitmondend in de actualisatie van de Regiovisie Jeugdhulp IJsselland 2026-2031 en de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling 2026-2030.

Met het vaststellen van de paraplunota voor sport- en beweegbeleid hebben we één duidelijk beleidskader waarmee we beter kunnen sturen op nieuwe initiatieven en waarbinnen ruimte is om mee te kunnen bewegen met toekomstige ontwikkelingen.

Met het bepalen van de richting voor het buitengebied is meer duidelijkheid en perspectief gegeven voor het buitengebied. Het laat zien welke ontwikkelingen in de toekomst waar mogelijk zijn en hoe we daaraan werken.

Met het opstellen van het ontwerp warmteprogramma 2026 hebben we de basis gevormd voor de uitvoering van de warmtetransitie in onze gemeente. We informeren onze inwoners en partners over welke alternatieven we voor aardgas haalbaar en betaalbaar achten in de gemeente Raalte in de verschillende wijken en dorpen. En welke stappen we met onze inwoners willen zetten richting een aardgasvrij Raalte in 2050.

Daarnaast zijn uiteraard ook de reguliere taken uitgevoerd. Zo ligt de uitvoering van de lopende begroting voor een belangrijk deel op schema.

Er is en wordt hard gewerkt om de investerings- en eenmalige budgetten tijdig weg te zetten. In het kader van Reëel begroten wordt hier strak op gestuurd.

De in de begroting toegewezen eerdere taakstellingen lopen qua realisatie op schema.

Actueel financieel beeld

Het financieel resultaat van de zomernota 2026 laat voor de jaren 2026 tot en met 2029 een nadelig resultaat zien ten opzichte van de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Voor het jaar 2030 wordt een voordelig resultaat voorzien. Zie onderstaande tabel.

Financieel resultaat zomernota 2026

Bedragen * € 1.000

- is voordeel

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Structureel	-146	184	349	518	-463
Eenmalig	595	0	0	0	0
Totaal	449	184	349	518	-463

In hoofdstuk 2 financieel beleid, onderdeel 2.2, worden de belangrijkste budgetafwijkingen 2026 nader benoemd.

Stand van zaken bouwgrondexploitatie/ projectenrapportage 2026

In deze zomernota wordt de stand van de bouwgrondexploitaties weergegeven in de paragraaf grondexploitatie. Daarnaast is de jaarlijkse projectenrapportage gebiedsontwikkeling bij deze zomernota gevoegd. De voortgang van de grondexploitaties wordt hierin per complex nader toegelicht.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte,

de secretaris

de burgemeester

Monique van Esterik

Rob Zuidema

Hoofdstuk 1: Leeswijzer

Als onderdeel van de budgetcyclus wordt u de zomernota 2026 aangeboden.

In hoofdstuk 2 is het actuele financiële beeld gepresenteerd, waarin ook het resultaat van de meicirculaire 2026 is verwerkt. Ook zijn hier de grootste budgetafwijkingen en de ontwikkeling van de algemene bestemmingsreserve opgenomen.

In hoofdstuk 3 wordt informatie verstrekt over de ontwikkelingen binnen de diverse programma's. Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting 2026 geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en of deze binnen het budget behaald worden.

De betekenis van de verkeerslichten:

- : (Verwachte) positieve afwijking van begroting
- : Conform begroting
- : Dreigt negatief af te wijken van begroting
- : Negatieve afwijking van begroting

Alleen de afwijkingen op de begroting zijn toegelicht.

In hoofdstuk 4 is de stand van zaken betreffende investeringsbudgetten en eenmalige budgetten weergegeven.

In hoofdstuk 5 zijn de paragrafen Bedrijfsvoering, Sociaal domein, Oekraïne en de stand van zaken van de bouwgrondexploitatie opgenomen.

- In paragraaf 5.1 is alle relevante bedrijfsvoeringsinformatie toegelicht.
- In paragraaf 5.2 is het actuele beeld betreffende het Sociaal Domein en de reserve Sociaal Domein weergegeven.
- In paragraaf 5.3 is het actuele beeld van de gevolgen van de oorlog in Oekraïne voor onze gemeente weergegeven.
- In paragraaf 5.4 is informatie over de bouwgrondexploitatie opgenomen. De toelichting op het verwachte resultaat en de voortgang per complex is in een apart boekwerk 'Projectenrapportage gebiedsontwikkeling 2026' opgenomen.

In de bijlagen is een totaaloverzicht van de financiële gevolgen van de zomernota 2026 weergegeven. Daarnaast vindt u in de bijlagen de stand van de algemene bestemmingsreserve, reservemutaties, de beschikbaar te stellen (investerings)budgetten en de stand van het onvoorzien.

Hoofdstuk 2: Financieel beleid

2.1 De financiële positie geactualiseerd

Na vaststelling van de programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029 en het financieel resultaat van deze zomernota laat het financieel perspectief onderstaand geactualiseerd beeld zien:

Doorkijk financieel perspectief 2026-2030

Bedragen * € 1.000		S=structureel E=eenmalig					- is voordeel
Omschrijving	S/E	2026	2027	2028	2029	2030	
Begrotingsresultaat 2026-2030 bij aanbidding programmabegroting 2026	S	-17	-170	-18	-239	-239	
	E	5.448	2.936	1.296	567	0	
Totaal		5.431	2.766	1.278	328	-239	
Financieel resultaat zomernota 2026	S	-146	184	349	518	-463	
	E	595	0	0	0	0	
Doorkijk financieel perspectief	S	-163	14	331	279	-702	
	E	6.043	2.936	1.296	567	0	
		5.880	2.950	1.627	846	-702	

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is het financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2026 tot en met 2029 nadeliger dan bij de begroting 2026-2029 is gepresenteerd.

Voor 2026 zien we dat de structurele mee- en tegenvallers elkaar nagenoeg in balans houden. Voor de jaren 2027 en 2029 zien we wel een oplopend structureel tekort, voornamelijk veroorzaakt door autonome ontwikkelingen en een lagere algemene uitkering in het jaar 2029). Vanaf 2030 kan het structurele beeld in positieve zin worden bijgesteld door een hogere algemene uitkering.

Het eenmalig negatief resultaat voor 2026 wordt vooral veroorzaakt door het bij ramen van een aantal voorbereidings- en onderzoeksbudgetten, extra tijdelijke inzet buurtsportcoaches conform de door uw raad aangenomen motie en het bijstellen van een aantal budgetten in de reguliere begroting. Voor de jaren 2027-2030 zien we geen bijstelling van eenmalige budgetten.

Over de ontwikkelingen algemene uitkering is uw raad via een separate informatienotitie nader geïnformeerd.

In bovenstaand financieel perspectief is nog geen rekening gehouden met autonome ontwikkelingen en nieuw beleid die zich ongetwijfeld in de periode 2027-2030 zullen aandienen. Denk daarbij aan 'de drie grote opgaven' te weten de groei van de gemeente Raalte, wijken en dorpen en een toekomstbestendig buitengebied en de verdere vertaling/uitvoering van het coalitieakkoord 2026-2030.

Daarnaast spelen de kosten van onderwijshuisvesting, de vervangingsopgave in de openbare ruimte, het mobiliteitsvraagstuk (N35) en de ontwikkeling spoorzone/centrum. Dit naast alle autonome ontwikkelingen en de regulier uit te voeren werkzaamheden.

Richting de komende (meerjaren) begroting 2027-2030 en voor de jaren daarna ligt er dan ook de uitdaging om tot een sluitend meerjarenperspectief te komen en dit te behouden.

Ontwikkeling algemene bestemmingsreserve

Het verloop van de algemene bestemmingsreserve is in onderstaande tabel toegelicht. Uit deze tabel blijkt dat de algemene bestemmingsreserve uitkomt op een bedrag van € 15,84 miljoen per ultimo 2030. Bij de programmabegroting 2026, respectievelijk de jaarrekening 2025 was per ultimo 2029 een saldo voorzien van € 11,61 miljoen en € 16,64 miljoen. De daling van de algemene bestemmingsreserve ten opzichte van de jaarrekening 2025 vindt nagenoeg geheel zijn oorzaak in het resultaat 2026-2030 van deze zomernota.

Stand algemene bestemmingsreserve

Bedragen * € 1.000.000

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
Verwachte stand per 1 januari	29,14	21,13	17,91	15,99	15,14
Mutaties 2026 (inclusief bestaande claims)	-2,13	-0,27	-0,29		
Dekking begrotingsresultaat 2026-2030 bij aanbidding begroting	-5,43	-2,77	-1,28	-0,33	0,24
Financieel resultaat zomernota 2026	-0,45	-0,18	-0,35	-0,52	0,46
Verwachte stand per ultimo jaar	21,13	17,91	15,99	15,14	15,84

2.2 Budgetafwijkingen 2026

De belangrijkste financiële meevallers zijn:

- Meeropbrengst verkoop perceel grond aan de Molenweg in Raalte
- Voordelig resultaat 2025 Omgevingsdienst
- Voordelig resultaat afronding Regiodeal Green Impact Raalte
- Verkoopopbrengst boerderij Strunk
- Hogere algemene uitkering
- Vervallen/ doorschuiven beperkt aantal investeringsbudgetten

De belangrijkste financiële tegenvallers zijn:

- Kosten in verband met het in beeld brengen van de eigendomsposities schoolgebouwen
- Hogere kosten groenonderhoud en onderzoekskosten toekomstbestendig groenbedrijf.
- Inzet buurtsportcoaches Athletic Skills Model (ASM) overeenkomstig door de raad aangenomen motie bij de begrotingsbehandeling 2026
- Verhoging onderhoudsbudget en investeringen in de klimaatinstallatie sportcentrum Tijenraan
- Verhoging investeringsbudgetten St. Jozefschool Nieuw Heeten en de Linde Laag-Zuthem alsmede voorbereidingskosten school de Rietkraag in Raalte-Noord
- Inhuurkosten kwartiermaker weerbare samenleving
- Meerkosten vergoeding reiskosten woon-werkverkeer en HR 21

Hoofdstuk 3: Programma's

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt informatie verstrekt over de ontwikkelingen met betrekking tot de doelstellingen binnen de diverse programma's.

In paragraaf 3.3 'Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien' zijn de ontwikkelingen op verschillende thema's, zoals het renteresultaat, de uitkomsten van de meicirculaire 2026 van het Rijk en de dividenduitkeringen gerapporteerd.

3.2 Programma's

Via het 'verkeerslichtenmodel' is gerapporteerd of de in de begroting 2026 geformuleerde beleidsmatige doelstellingen op koers liggen en of deze binnen het budget behaald worden. Doelstellingen worden per programma beoordeeld. Alle afwijkingen zijn toegelicht.

De betekenis van de stoplichten:

- : (Verwachte) positieve afwijking van begroting
- : Conform begroting
- : Dreigt negatief af te wijken van begroting
- : Negatieve afwijking van begroting

De gemeente Raalte kent de volgende programma's:

1. Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving
2. Integraal beheer openbare ruimte
3. Onderwijs, werk en inkomen
4. Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
5. Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie
6. Economie
7. Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed
8. Openbare orde en veiligheid
9. Bestuur en dienstverlening

Programma 1: Ruimtelijke ontwikkeling, woon- en werkomgeving

Portefeuillehouder: Wethouders A. Kreule en A. Dubbink

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Penders

Maatschappelijk doel: We streven naar gelijke woonkansen voor alle inwoners. Daarom bouwen we tussen 2023 en 2033 zo'n 3.000 woningen. De mogelijke locaties in alle kernen zijn in beeld via de Groeibeelden en worden de komende jaren verder uitgewerkt. Naast woningbouw richten we ons op de woonomgeving en werklocaties. We werken samen met vijf gemeenten in het programma Stationsomgevingen Regio Zwolle. Rijk en provincie willen mee investeren in deze stationsomgevingen, en we bouwen deze samenwerking verder uit. Voor inwoners en ondernemers verbeteren we de verkeersveiligheid en bereikbaarheid over weg, spoor en fiets. We zetten ons in voor Knooppunt Raalte, N35, het Fiester en snelle fietsverbindingen van en naar Deventer en Zwolle. Tot slot werken we aan een toekomstbestendig buitengebied, zodat het een prettige plek blijft om te wonen, werken, ondernemen en te recreëren.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We zorgen voor de uitvoering van onze Omgevingsvisie en het Koersplan voor het opstellen van het Omgevingsplan.		
Acties:	1.1 Samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties uitvoering geven aan de vastgestelde Omgevingsvisie Horizon gemeente Raalte 2040. 1.2 We zorgen voor een gemeentedeekkend Omgevingsplan. Dat doen we in samenwerking met Deventer en Olst-Wijhe. We maken een gezamenlijk casco van het omgevingsplan. Daarnaast leveren we het eerste deelgebied op en bepalen de vervolgstappen.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. We gaan onze groeiambitie realiseren voor de lokale en regionale vraag, voor zowel de buurtdorpen als de kernen van Heino en Raalte.		
Acties:	2.1 We zetten in op het realiseren van 300 woningen per jaar en we werken aan de uitvoering van de groeibeelden. Ook werken we aan de bijkomende en randvoorwaardelijke vraagstukken die rondom groei spelen. 2.2 We maken een nieuw volkshuisvestingsprogramma (voorheen Woonvisie) en sluiten deze aan op de Wet Versterking regie op de Volkshuisvesting (indien deze wordt aangenomen).		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. We verbeteren samen met het rijk en de provincie de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid van de N35.		

Acties:

3.1 Onder de verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid en samen met provincie en buurgemeenten werken we aan de MIRT-verkenning N35 en de realisatie van rondweg Mariënheem.

3.2 De Rijksoverheid voert de MVIII-maatregelen in Mariënheem uit. Wij werken daaraan mee en stimuleren dat dit snel en zorgvuldig gebeurt.

3.3 We vervolgen de planvoorbereiding van een nieuwe ontsluitingsweg voor bedrijventerrein Het Fiester in Mariënheem. Dit doen we in samenhang met de MVIII-maatregelen.

3.4 Onder de verantwoordelijkheid van de provincie worden de benodigde procedures voor de aanpak van Knooppunt Raalte doorlopen, inclusief een tweede fietsverbinding en ontsluiting op de spoorzone.

3.5 We voeren het uitvoeringsprogramma 2026 – 2028 van het fietsbeleidsplan uit. We verbeteren bestaande fietsinfrastructuur, verzorgen educatie en fietsinterventies en leggen nieuwe fietsinfrastructuur aan.

Toelichting:

Het verbeteren van de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid van de N35 bestaat uit meerdere onderdelen (projecten). Sommige onderdelen lopen conform verwachting, maar er zijn ook onderdelen die onder druk staan. Alle onderdelen blijven veel aandacht van ons vragen om de voortgang en kwaliteit te borgen. Interne capaciteit met betrekking tot strategisch advies, projectleiding en vakspecialisten is hiervoor vrijgemaakt.

De ontwerp voorkeursbeslissing voor de MIRT verkenning is in concept klaar en ligt bij de minister van I&W. De minister heeft besloten om de Ontwerp-Voorkeursbeslissing voorlopig niet te nemen. De reden hiervoor is de herprioritering over de volle breedte van het mobiliteitsfonds en de projecten die hieruit worden gefinancierd. Hier moet eerst meer duidelijkheid over zijn, alvorens hij de Ontwerp-Voorkeursbeslissing wil nemen. Bovendien wordt na positieve besluitvorming over herprioritering alleen een voorkeursbeslissing genomen voor het deel Raalte - Mariënheem vanwege beperkt budget. Over het deel Raalte - Wijthmen wordt vooralsnog geen voorkeursbeslissing genomen.

Samen met Rijkswaterstaat werken we aan de uitwerking van de MVIII-maatregelen. De focus ligt momenteel op uitwerking van maatregelen ter hoogte van Mariënheem in combinatie met een nieuwe ontsluiting van bedrijventerrein Het Fiester. Medio 2026 wordt van de Raad van State uitspraak verwacht inzake het beroep tegen de omgevingsplannen voor de maatregelen (bajonetoplossingen) ter hoogte van Het Reelaer en De Gunne. Afhankelijk van de uitspraak van de Raad van State zal met de projectpartners besproken worden of en op welke wijze we met deze maatregelen verder gaan.

Uitwerking van Knooppunt Raalte verloopt volgens het planstudieproces. We leveren hieraan procesmatig en inhoudelijk onze bijdrage. We verzorgen de afstemming met gemeentelijke projecten (o.a. ontwikkeling Raalte-Noord noord en Spoorzone). En we bekijken tijdelijke mogelijkheden voor snelle verbetering van de veiligheid voor overstekende fietsers. Medio 2026 wordt de kostenraming van Knooppunt Raalte geactualiseerd, een belangrijk moment voor het financiële beeld van het project.

Doel:

4. We geven richting aan het buitengebied door samen met inwoners, ondernemers en partners een ontwikkelperspectief buitengebied te maken.

Acties:	4.1 We maken een ontwikkelperspectief buitengebied. Dit doen we per gebied in onze gemeente, samen met inwoners, ondernemers, partners en gebruikers van het buitengebied. 4.2 We zetten in op netwerksamenwerking met onze partners in Raalte, Salland, provincie en Rijk. 4.3 We jagen aan en faciliteren initiatieven uit de samenleving. En we ondersteunen ondernemers die aan de toekomst van het buitengebied werken in hun zoektocht naar kansen en mogelijkheden.
Toelichting:	De richting voor het buitengebied en de vervolgaanpak hierop is vastgesteld. Voor de vervolgaanpak zijn middelen gebudgetteerd in 2026 en 2027. Onder andere voor het maken van een omgevingsprogramma buitengebied. Het zwaartepunt van de financiële bestedingen wordt verwacht in 2027.

Overige aspecten

Eigendomssituatie ondergrond schoolgebouwen	Tijdens de uitvoering van het IHP (integraal huisvestingsplan onderwijs) bleek dat de eigendomspositie van de ondergrond van de schoolgebouwen niet altijd bekend is. Voor toekomstige ontwikkelplannen is het noodzakelijk dat er duidelijkheid komt over de eigendomsposities. In 2026 brengen we de eigendomspositie van de ondergrond van alle schoolgebouwen (van MijnPlein) in beeld. Daar waar nodig worden er afspraken gemaakt over eigendom van de ondergrond.		
Toelichting	Voorgesteld wordt € 80.000 toe te voegen aan het budget voor inzet van externe en interne expertise ten laste van het Zomernota-resultaat. Per jaareinde wordt beoordeeld of een deel van de kosten verhaald kan worden op derden of toekomstige grondexploitaties.		
Eerder-aanvragentraject ACM prioriteringskader	Kleinverbruikers krijgen binnen het nieuwe prioriteringskader van de ACM niet automatisch meer een elektriciteitsaansluiting op het door hen gewenste moment. Dit heeft impact op de bouw van woningen en voorzieningen. Vanwege het maatschappelijke belang krijgen gemeenten een extra mogelijkheid om woningbouwprojecten en scholen tot 10 jaar vooruit aan te vragen, dit heet het eerder-aanvragentraject. Vanaf 1 oktober 2026 kunnen zij geplande nieuwbouwprojecten 'eerder aanmelden' bij de netbeheerder. Dit traject is nog in ontwikkeling, dus er is nog veel onduidelijk. Op het moment van schrijven (mei 2026) lijkt het zo te gaan zijn dat bij het eerder aanmelden een aanbesteding door de gemeente moet worden gedaan op de transportaansluiting. Dit kan een negatieve impact hebben op de begroting.		
Toelichting	N.v.t.		

Verkoop kavel Molenweg Raalte	In 2026 is een perceel grond aan de Molenweg te Raalte verkocht met een boekwinst van € 68.000.		
Toelichting	Voorgesteld wordt de boekwinst van € 68.000 eenmalig ten gunste te brengen van het Zomernota-resultaat.		
Resultaat Omgevingsdienst	In 2025 heeft de Omgevingsdienst een positief resultaat behaald. Hiervan komt € 55.000 ten gunste van de gemeente Raalte. Daarnaast is de Omgevingsdienst wettelijk verplicht om te zorgen voor een basisgeluidemissie. Kosten hiervoor bedragen incidenteel € 6.000 en zijn niet begroot		
Toelichting	Voorgesteld wordt het saldo á € 49.000 eenmalig ten gunste te brengen van het Zomernota-resultaat		
Reserve grondexploitatie	In de programmabegroting 2026 wordt er meerdere keren benoemd dat budgetten ten laste komen van de reserve grondbedrijf. Dit moet zijn: deze budgetten worden geactiveerd en worden te zijner tijd opgenomen in de grondexploitatie. Er vindt dus geen onttrekking aan de reserve plaats. Het gaat om de projecten verkenning herontwikkeling Bernadetteschool, gebiedsontwikkeling Molenwijk 2.0 en masterplan Raalte Noord.		
Toelichting	N.v.t.		
Anterieure overeenkomsten	De afgelopen jaren hebben we een professionaliteitsslag gemaakt ten aanzien van het verhalen van kosten bij projecten door derden. In principe kunnen we alle kosten verhalen op de ontwikkelaar van het project. Tegenwoordig leggen we dat goed vast in contracten en monitoren we of lasten en baten in evenwicht zijn met elkaar. Door dat inzicht zien we dat een aantal oudere projecten te maken hebben met overschrijdingen, waarvan het lijkt dat we die kosten niet meer kunnen verhalen. De omvang is nog niet in beeld maar gaan we in beeld brengen, zodat bij de jaarrekening duidelijk is hoeveel het eventuele tekort is.		
Toelichting	N.v.t.		

Programma 2: Integraal beheer openbare ruimte

Portefeuillehouder: Wethouder M. Scholten

Programmacoördinator: Domeinmanager J. Hulzebos

Maatschappelijk doel: Een goede kwaliteit van de openbare ruimte heeft een directe invloed op de leefbaarheid, een plek waar mensen fijn kunnen wonen, leven en ondernemen. Dat willen wij zo houden en verbeteren. In eerste instantie door het uitvoeren van dagelijks onderhoud. Daarnaast kennen wij een groot aantal gebieden met een grote onderhouds- en vervangingsopgave. Wij willen deze gebieden toekomstbestendig maken door in te zetten op een veilige, bereikbare, duurzame, groene, klimaatadaptieve en gezonde leefomgeving. Naast het in fysieke zin toekomstbestendig maken, willen we ook inzetten op het creëren van een maatschappelijke meerwaarde door een verbinding te leggen met de sociale en maatschappelijke opgaven. We starten in 2026 met de voorbereiding op de grote vervangingsinvesteringen tot 2040. Hierbij zetten wij waar nodig en mogelijk in op een gebiedsgerichte, participatieve en integrale aanpak. De gemeentelijke gebouwen zijn functioneel, waarbij wij naast het uitvoeren van het reguliere onderhoud eraan werken om de gebouwen te verduurzamen.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We borgen de ondergrens van veiligheid, voorkomen kapitaalvernietiging en behalen de vastgestelde kwaliteitsnormen.		
Acties:	1.1 Uitvoeren van in de beheerplannen benoemde onderhouds- en vervangingsmaatregelen. 1.2 Het opstellen en actualiseren van beheerplannen.		
Toelichting:	De invoering van de Participatiewet heeft geleid tot een afname van SW-medewerkers. Hierdoor hebben we, net als andere gemeenten, over te stappen op een andere manier van organiseren, die financieel gezien nadeliger is dan de inzet van gedetacheerde SW-medewerkers. De hogere kosten leiden tot een structureel tekort. Om te komen tot een toekomstbestendig, sociaal en financieel houdbaar groenbedrijf is het nodig om te onderzoeken welke inrichting het beste past bij onze opgave, het beschikbare areaal en de gewenste beeldkwaliteit. Omdat de structurele oplossing tijd vraagt, vragen we voor 2026 en 2027 tijdelijke middelen om overschrijdingen te voorkomen en om de kwaliteit van het groenonderhoud in de wijken te borgen. Voorgesteld wordt € 60.000 in 2026 toe te voegen aan het budget voor groenonderhoud en € 30.000 beschikbaar te stellen voor onderzoek in 2026 ten laste van het Zomernota-resultaat. Voor 2027 wordt eenmalig budget gevraagd via nieuw beleid bij de begroting 2027.		
Doel:	2. We werken aan een toekomstbestendige, veilige, gezonde, schone en aantrekkelijke leefomgeving, waaronder de openbare gebouwen.		

Acties:	2.1 Het verder uitwerken van beleid ten aanzien van de circulariteit van materialen. 2.2 Uitvoeren van maatregelen voor klimaatadaptatie en biodiversiteit uit het overkoepelend beleidsplan duurzaamheid en beleidsplan biodiversiteit. 2.3 Vervangings- en beleidsopgaven integraal afwegen voor het Meerjaren Investeringsplan (MIP). 2.4 Het benutten en faciliteren van initiatieven uit de Raalter samenleving.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. We werken aan een lange termijn aanpak voor het fysieke domein om te komen tot toekomstbestendige leefbare dorpen en wijken.		
Acties:	3.1 Het gebiedsgericht verbinden van opgaven met andere programma's en maatschappelijke opgaven. 3.2 We ramen de investeringen voor de vervangingsopgave en het toekomstbestendig maken op programmaniveau.		
Toelichting:	N.v.t.		
Overige aspecten			
Warenmarkt	In 2024 is de weekmarkt verzelfstandigd, waarbij we in de Zomernota 2024 een voordeel hebben ingeboekt van € 30.000. Echter, hierbij hebben we een positiever beeld geschetst dan de werkelijkheid. Er is destijds voor gekozen om de weekmarkten om niet gebruik te laten maken van de marktterreinen. Voor het wegvallen van de taken van de marktmeester en de administratieve taken heeft domein Beheer toegezegd een bezuiniging in te boeken van € 30.000 (incl. overhead). Voor het wegvallen van de inkomsten uit marktgeld is geen dekking gezocht, waar we nog dekking voor moeten vinden (€ 49.949). Verder zijn andere uitgaven, waaronder elektriciteit opnieuw tegen het licht gehouden. Per saldo is hier structureel een nadelig saldo van € 24.710 op de markt mee gemoeid. Bij de begroting 2027 worden de tarieven opnieuw berekend.		
Toelichting	Voorgesteld wordt het totale saldo van € 74.659 ten laste van het Zomernota-resultaat te brengen.		
Wegonderhoud	Het areaal heeft te maken gehad met een strenge winter wat zijn uitwerking heeft op de asfaltwegen. Om te zorgen dat we geen vroegtijdige vervanging hoeven uit te voeren, willen we investeren in doelmatig onderhoud. Hiermee kunnen we een belangrijke verkeersader op het industrieterrein het onderhoud geven die het nodig heeft. Verwachte kosten bedragen € 100.000. Daarnaast willen we in het kader van de vervangingsstrategie en het beheerplan wegen onderzoek uitvoeren naar de kwaliteit van de wegen. Verwachte kosten bedragen € 75.000.		

Toelichting	Voorgesteld wordt eenmalig € 100.000 toe te voegen aan het onderhoudsbudget voor asfaltwegen en € 75.000 aan het wegenbudget externe diensten. Voorstel is om dit voor € 150.000 ten laste te brengen van de reserve wegen en het restant van € 25.000 ten laste van het Zomernota-resultaat.		
Beheerplan begraafplaatsen	Voor het uitvoeringsplan begraafplaatsen is per abuis dubbel budget geraamd. Eén van deze bedragen kan komen te vervallen.	✓	+
Toelichting	Voorgesteld wordt € 35.945 vrij te laten vallen ten gunste van het Zomernota-resultaat.		
Bakfiets en cleanteam	Voor het centrum van Raalte wordt voorgesteld een elektrische bakfiets aan te schaffen die wordt ingezet als duurzaam en wendbaar (schoonmaak)voertuig voor het centrum van Raalte en parkeergarage 't Schip. De bakfiets draagt bij aan een schoon, toegankelijk en duurzaam centrum en is passend bij de herinrichting ervan. De aanschafkosten voor de bakfiets bedragen € 18.000. Daarnaast wordt voorgesteld iemand met afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen, die ingezet kan worden om de (schoonmaak)werkzaamheden te verrichten. Dekking voor aanschaf van de bakfiets is gevonden binnen bestaande budgetten. De salariskosten voor de nieuwe medewerker kunnen we deels dekken uit de afvalstoffenheffing, reserve gebouwenonderhoud en de bestaande loonsom.	+	✓
Toelichting	Voorgesteld wordt eenmalig een bedrag te ramen van € 18.000 voor aanschaf van de bakfiets en dit voor € 5.000 te dekken uit een bijdrage van Economie, € 6.500 uit onderhoud wegen en € 6.500 uit gemeentelijke afvalverwerking. Voor verzekering en onderhoud brengen we structureel € 500 ten laste brengen van het onderhoudsbudget wegen. Voorgesteld wordt de salariskosten á € 29.000 (inclusief overhead) te dekken uit de afvalstoffenheffing (€ 8.000), de reserve gebouwenonderhoud (€ 5.000) en de bestaande loonsom (€ 16.000).		
Gladheidsbestrijding	Wegens een strenge winter is er meer inzet gepleegd op gladheidsbestrijding. We hebben het dubbele aantal kilometers gereden ten opzichte van seizoen 2024/2025 en daarmee ook het dubbele gestrooid aan kilo's zout. Hierdoor ontstaat er een tekort op het budget.	✓	—
Toelichting	Voorgesteld wordt eenmalig € 40.000 toe te voegen aan het budget voor gladheidsbestrijding ten laste van het Zomernota-resultaat.		

Programma 3: Onderwijs, werk en inkomen

Portefeuillehouder: Wethouders M. Scholten en M. Brinkhuis

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: We zetten in op gelijke kansen voor iedereen. Basisonderwijs in elke kern is daarom voor ons een vanzelfsprekendheid. We zetten in op het aanpakken van leerachterstanden en het sociaal welbevinden van jongeren. Wij willen dat al onze inwoners meedoen naar vermogen. We werken daarom aan een arbeidsmarkt die aantrekkelijk is en blijft voor zowel werkgevers als werknemers. Voor inwoners die (tijdelijk) niet mee kunnen doen, bieden wij een vangnet. We blijven inzetten op het vroegtijdig signaleren van schulden om erger te voorkomen en ondersteunen onze minima met effectief minimabeleid.

Tot slot willen we ook dat nieuwe inwoners, zoals statushouders en vluchtelingen zo veel als mogelijk kunnen meedoen. Daarom zoeken we naar mogelijkheden en bieden we ondersteuning als dit nodig is, met name op het gebied van taal en werk.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Iedere inwoner heeft de mogelijkheid om in zijn/haar levensonderhoud te voorzien.		
Acties:	1.1 Inwoners die aangewezen zijn op een uitkering, ondersteunen we actief om mee te doen naar vermogen. Wanneer betaald werk nog niet haalbaar is, zetten we andere trajecten in. 1.2 Raalte Werkt! is onze visie op werk, participatie en re-integratie. Deze visie vertalen we jaarlijks naar een concreet uitvoeringsplan. 1.3 Wanneer uitstroom naar regulier betaald werk (nog) niet haalbaar is, benutten we de infrastructuur van de Stichting Werk Raalte en andere lokale partijen voor de inzet van re-integratie instrumenten. 1.4 We werken aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt. 1.5 Het versterken van basisvaardigheden is een essentieel onderdeel van zowel de dienstverlening als het beleid binnen het sociaal domein. 1.6 We gaan verder met de uitvoering van het meerjarenbeleidsplan Doorstroompunt regio IJsselvecht. 1.7 Met de Voor- en Vroegscholen geven we uitvoering aan ons plan van aanpak om de kwaliteit van VVE te verbeteren door middel van de gemaakte resultaatafspraken. 1.8 We blijven onverminderd inzetten op integrale leerroutes op basis van inburgering, taal en participatie, waarbij de inburgeraar naar vermogen taalvaardigheden ontwikkelt.		

1.9 We blijven flexibel om de instroom van statushouders (met name nareizigers) te kunnen opvangen. Tot 1 december 2026 continueren we de in 2024 ingezette doorstroomlocatie.

Toelichting

Het tekort op de algemene en bijzondere bijstand is met € 0,11 mln. positief bijgesteld van een tekort van € 1 mln. naar een tekort van € 0,89 mln.

De kosten van sociale uitkeringen en loonkostensubsidie zijn structureel met € 1,06 mln. gestegen door een toename van het uitkeringsbestand als gevolg van instroom statushouder en nareizigers en door toename van het aantal verstrekte loonkostensubsidies. De rijksbijdrage BUIG (compensatie voor sociale uitkeringen) is positief bijgesteld met € 1,17 miljoen. De positieve bijstelling van € 0,11 miljoen wordt voor 50% ten gunste van de reserve sociaal en 50% ten gunste van de reserve Vluchtelingen gebracht

Daarnaast wordt er een aanvraag rijkscompensatie vangnetregeling BUIG van € 0,17 miljoen ingediend vanwege tekorten over 2025 welke ten gunste worden gebracht van de bovengenoemde reserves.

Tot slot wordt het budget collectieve zorgkosten met structureel € 41.000 verlaagd ten gunste van de in te vullen besparingsopgave sociaal domein. Het herzien van de collectieve zorgverzekering was één van de maatregelen uit het rapport Berenschot, om de collectieve verzekering beter en gericht in te zetten voor de meest kwetsbare inwoners waarvoor deze voorziening bedoeld is

Doel:

2. Iedere jeugdige groeit veilig en stabiel op.

Acties:

2.1 Op basis van de gezamenlijke visie op onderwijs, die in 2025 is ontwikkeld, werken we samen met het onderwijs aan het versterken van kansengelijkheid. We zetten onder andere in op doorgaande ontwikkelijnen en hebben de ambitie dat kinderen zoveel mogelijk in de eigen wijk of dorp naar school gaan.

2.2 We blijven investeren op de verbinding tussen het onderwijs, de leerplichtambtenaar, de doorstroomcoach, het doorstroompunt en het Centrum voor jeugd en gezin en de clusters werk en Wmo. Hiermee beogen we een goede samenwerking en vroegtijdige, integrale ondersteuning aan jeugdigen.

2.3 We blijven investeren in de samenwerking die versterkt is met behulp van de activiteiten die we hebben ingezet vanuit het Nationaal Programma Onderwijs.

Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. Om de draagkracht van onze dorpen en wijken te versterken zetten we in op het versterken van gemeenschapszin.		
Acties:	3.1 De afgelopen jaren hebben we vanuit verschillende initiatieven extra ingezet op onze aandachtswijken. In 2026 bundelen we (de uitkomsten van) eerdere initiatieven en ontwikkelen we een meer integrale aanpak waarmee we de draagkracht in onze aandachtswijken versterken.		
Toelichting:	N.v.t.		
Overige aspecten			
Resultaat SW	Het resultaat van de sociale Werkvoorziening (SW) is in 2026 bijgesteld van € 85.000 negatief naar € 32.000 positief als gevolg van een hogere rijksbijdrage SW.		
Toelichting	In de paragraaf sociaal domein zijn de resultaten WSW en beschut verder toegelicht. In het financieel overzicht zijn de mutaties bij de algemene uitkering verwerkt.		
Budget Oekraïne	Voor de opvang van Oekraïners is een voordelig resultaat behaald van € 1,71 miljoen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt het voordelig resultaat van € 1,71 miljoen ten gunste te brengen van de reserve Vluchtelingen. Zie de paragraaf Vluchtelingen voor verdere toelichting.		

Programma 4: Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Portefeuillehouder: Wethouders. M. Scholten en M. Brinkhuis

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: We werken de komende jaren aan onze ambities vanuit de drie thema's die ook centraal staan in de propositie 'waarde van het sociaal domein' van de VNG. Dit zijn bestaanszekerheid bieden, gezond leven makkelijker maken en kansengelijkheid versterken. Drie grote opgaven binnen de samenleving waarin we als gemeente het verschil kunnen en willen maken.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Iedere inwoner heeft een thuis.		
Acties:	1.1 We geven uitvoering aan de Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 'Kracht in Kwetsbaarheid' en de lokale vertaling daarvan. 1.2 We werken aan een sterk Veilig Thuis IJsselland dat nauw samenwerkt met het Centrum voor Jeugd en Gezin en maatschappelijk werk.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. Iedere inwoner kan keuzes maken die gezond leven makkelijker maken.		
Acties:	2.1 We werken aan de verbinding tussen het zorgdomein en het sociaal domein, zodat we de uitdaging die op ons afkomt vanuit het Integraal Zorgakkoord (IZA) nog meer vanuit gezamenlijkheid kunnen aanpakken. 2.2 We geven uitvoering aan het integrale plan van aanpak in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We zetten in ieder geval in op de ketenaanpakken: kansrijke start, valpreventie, aanpak overgewicht en obesitas kinderen en volwassenen en welzijn op recept. 2.3 Naast deze ketenaanpakken kiezen we er bewust voor om op een beperkt aantal thema's in te zetten, zodat we daar echt het verschil kunnen maken. Vanaf 2026 zetten we in op het tegengaan van alcoholgebruik en overgewicht en het stimuleren van meer beweging.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. We stimuleren het vitaal ouder worden, zodat senioren zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.		
Acties:	3.1 We stimuleren onze (toekomstige) ouderen om na te denken over de toekomst en (waar mogelijk) eigen regie te nemen. We borduren voort op de ingezette koers van het vergroten van de bewustwording en doorstroombevordering.		

Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	4. We versterken de veerkracht en mentale gezondheid van onze inwoners.		
Acties:	4.1 We zorgen vanuit het sociaal domein voor een goede afvaardiging in het verkennend gesprek. Daarnaast begeleiden we inwoners naar een passende oplossing binnen het sociaal domein. 4.2 Vanuit de proeftuin mentale gezondheid werken we aan een samenhangend aanbod om de mentale gezondheid van jeugdigen, jongeren en jongvolwassenen te versterken. 4.3 Het CJG ondersteunt jeugdigen zoveel mogelijk collectief bij het versterken van de mentale gezondheid. Het CJG breidt de GGZ-expertise uit. Voor jongeren en jongvolwassenen is er het Jongerencafé van Vriendendiensten. 4.4 We bieden mantelzorgers de best passende (collectieve) ondersteuning, zodat zij kunnen zorgen voor een naaste op een manier die bij hen past. We doen dit door uitvoering te geven aan het uitvoeringsplan Mantelzorg.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	5. Iedere jeugdige groeit veilig en stabiel op.		
Acties:	5.1 We werken aan het versterken van de samenwerking rondom de eerste 1.000 dagen van een kind. Professionals werken met de interventie Nu Niet Zwanger en zetten in op evidence based programma's. 5.2 Vanaf 2026 is het CJG onderdeel van de gemeente Raalte. Formatie is uitgebreid om lokaal meer ondersteuning te bieden en daarmee een besparing te realiseren op de specialistische jeugdhulp. 5.3 In 2026 zal er met de 11 gemeenten in de regio IJsselland en specialistische jeugdhulpaanbieders gewerkt worden aan het vaststellen en vervolgens implementeren van de nieuwe regiovisie.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	6. Om de draagkracht van onze dorpen en wijken te versterken zetten we in op het versterken van gemeenschapszin.		
Acties:	6.1 Vanuit de Opgave Wijken en Dorpen zien we dat in een aantal wijken in Raalte meerdere sociale vraagstukken samenkomen. We gaan onderzoeken wat deze wijken nodig hebben om de gemeenschapszin te versterken en daarmee een bijdrage te leveren aan een aantal van deze sociale vraagstukken.		
Toelichting:	N.v.t.		

Overige aspecten		
Resultaat Wmo	Het resultaat Wmo is positief bijgesteld met € 225.000 door lagere kosten op de Wmo begeleiding mede door versterking van de sociale basis.	
Toelichting	Voorgesteld wordt het Wmo budget structureel met € 225.000 te verlagen en dit voordeel aan te wenden om invulling te geven aan de besparingsopgave sociaal. Voor verdere toelichting, zie de paragraaf sociaal domein.	
Afrekening GGD	Bij de jaarrekening 2025 van de GGD is een positief resultaat van € 818.000 gerealiseerd. Deze afwijking komt met name voort uit incidentele meevallers, zoals hogere opbrengsten projecten en lagere inhuurkosten. Van het resultaat is € 105.000 bij de GGD overgeheveld voor kosten die van 2025 verschuiven naar 2026 en vloeit € 713.000 terug naar de gemeenten. Voor Raalte vloeit € 46.000 terug.	
Toelichting	Voorgesteld wordt om een ontvangst van € 46.000 voor de afrekening 2025 GGD ten gunste te brengen van het Zomernota-resultaat.	
Huisvesting GGD	In 2025 heeft de GGD een analyse uitgevoerd op de huisvestingskosten van consultatiebureaus JGZ en hoe deze kosten zich verhouden tot de kosten die gemeenten betalen voor de huisvesting. Hieruit is gebleken dat de kosten voor huisvesting niet altijd volledig en correct zijn doorberekend naar de specifieke locaties (gemeenten). Een herziening van deze doorbelasting leidt tot een structurele verhoging van € 61.000 voor Raalte. Ook de verhuizing naar de duurdere locatie op Arkelstein in Raalte draagt hieraan bij.	
Toelichting	Voorgesteld wordt om structureel € 61.000 toe te voegen aan het budget jeugdgezondheidszorg.	
Rijkscompensatie jeugdzorg	Er is een aanvraag ingediend voor een rijkscompensatie van € 1.122.605 voor de hogere specialistische jeugdzorgkosten met verblijf over 2024 en 2025, als gevolg van de invoering van het woonplaatsbeginsel jeugd. Hiervoor is vanuit het rijk een eenmalige specifieke uitkering niet beoogde jeugdzorgkosten ingesteld waarop we een beroep doen.	
Toelichting	Voorgesteld wordt om de rijksbijdrage jeugd eenmalig met € 1.122.605 te verhogen ten gunste van de reserve sociaal domein.	
Huur Arkelstein	Per november 2025 t/m september 2028 is er een huurovereenkomst aangegaan voor pand Arkelstein met optie tot verlenging. De daarbij behorende structurele huurlasten á € 101.000 worden opgevangen binnen de beschikbare jeugdmiddelen.	
	Daarnaast is voor benodigde verbouwings- en inrichtingskosten en bijkomende kosten € 200.000 benodigd, te dekken uit de reserve sociaal domein.	

Toelichting	Voorgesteld wordt om € 101.000 beschikbaar te stellen voor het CJG budget huurkosten en de specialistische jeugdkosten met € 101.000 te verlagen. Daarnaast wordt voorgesteld om het CJG budget eenmalig met € 200.000 te verhogen en dit bedrag te onttrekken aan de reserve sociaal domein.		
Resultaat jeugd	Mede door de inzet van het voorveld jeugd is er een daling van het aantal jongeren in specialistische jeugdhulp en uitstroom van een aantal dure cliënten uit de specialistische jeugdzorg. Op basis van de realisatiecijfers 2025 van specialistische jeugdzorg en prognoses voor het jaar 2026 zijn de specialistische jeugdkosten naar verwachting structureel € 981.000 lager dan begroot. Hier tegenover staan € 101.000 aan structurele hogere huisvestingskosten CJG (zie overige aspect).		
Toelichting	Voorgesteld wordt om de jeugdbudgetten met € 880.000 structureel af te romen en dit voordeel aan te wenden om invulling te geven aan de besparingsopgave sociaal. Het resultaat jeugd is positief bijgesteld van € 103.000 naar € 439.000 positief ten gunste van de reserve sociaal domein. Voor verdere toelichting, zie de paragraaf sociaal domein.		
Wijkaanpak Langkamp	Voor de wijkaanpak Langkamp is een subsidie toegekend door het Rijk (Regiodeal) en de Provincie Overijssel van in totaal € 825.000. Deze subsidie zal naar gelang de projectvoortgang ingezet worden in de periode 2026-2028. De subsidie is bedoeld voor een gebiedsgerichte aanpak van sociaal maatschappelijke vraagstukken in de wijk Langkamp. Naast de subsidie is er cofinanciering nodig vanuit de gemeente. De cofinanciering van de gemeente zal voornamelijk bestaan uit al aangevraagd nieuw beleid. Er wordt gewerkt aan een programmaplan voor de wijkaanpak. Daarin worden de beoogde activiteiten uitgewerkt met daarbij een inschatting van de kosten en de dekking daarvan. Als tijdens de uitvoering van de wijkaanpak blijkt dat aanvullende middelen wenselijk zijn, komen we met voorstellen bij u.		
Toelichting	N.v.t.		

Programma 5: Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie

Portefeuillehouder: Wethouders M. Brinkhuis en A. Dubbink

Programmacoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

Maatschappelijk doel: We gaan voor een duurzame en schone leefomgeving. Een omgeving waarin het fijn wonen is én blijft. Een omgeving die we met trots kunnen doorgeven aan onze kinderen.

Daarom hebben we in het overkoepelend beleidsplan duurzaamheid de volgende ambities opgenomen voor de thema's energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit:

1. In Raalte streven we naar klimaatneutraliteit in 2050.
2. In 2050 is Raalte volledig circulair
3. In 2050 is Raalte volledig klimaatbestendig en waterrobuust ingericht.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. In 2030 wekken we 100 GWh hernieuwbare energie op en willen het aardgasverbruik van de gebouwde omgeving teruggebracht hebben tot maximaal 15 miljoen m3 per jaar.		
Acties:	1.1 We werken samen met provincie en andere gemeenten onder de Agenda Energietransitie West-Overijssel aan onze ambities op de energietransitie. 1.2 We actualiseren het beleid zon op land van de provincie Overijssel en onderzoeken hoe we op wijkniveau de (opgewekte) energie efficiënt kunnen benutten. 1.3 We maken inzichtelijk of de huidige mogelijkheid voor kleine vergistingsinstallaties binnen het bestemmingsplan nog toereikend is en starten met onderzoeken welke potentie er is in het buitengebied voor biogas. 1.4 We starten met het toewerken naar mogelijkheden van toekomstbestendige (nieuwbouw)wijken bij verdere beperkingen op het elektriciteitsnet. 1.5 We werken samen met de netbeheerders om de verzwaring van het elektriciteitsnet te faciliteren en de procedures vlot te laten lopen. 1.6 We onderzoeken hoe we in de gemeente Raalte structureel plek kunnen geven aan duurzame mobiliteit. 1.7 We haken aan bij de waterstof werkgroep en bestuurlijk platform Waterstofnetwerk Oost-Nederland. 1.8 We zetten ons in voor betere Isolatie en de verduurzaming van utiliteitsgebouwen en gemeentegebouwen naar energielabel C. 1.9 Ons warmteprogramma wordt in 2026 vastgesteld. Daarnaast bepalen we welke wijken kansrijk zijn voor de aanleg van een collectieve warmtevoorziening.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	2. We zetten ons in voor een hoger percentage hergebruik afvalstromen, waarbij specifieke aandacht uitgaat naar schone afvalstromen. We gaan ons hiervoor inzetten door bewustwording in de samenleving te creëren door inzet op communicatie.		
Acties:	2.1 Begin 2026 wordt het beleidsplan Circulariteit in de Openbare Ruimte vastgesteld. 2.2 We bepalen of we het MVOI-manifest ondertekenen en starten met dit implementeren in de organisatie. 2.3 We selecteren voor 2027 twee voorbeeldprojecten waarbij circulariteit een centrale rol speelt in de uitvoering. 2.4 We stellen een actieplan op om circulaire bedrijvigheid binnen de gemeente Raalte te vergroten. 2.5 We verkennen de mogelijkheden om circulariteit op een toegankelijke manier bij inwoners te stimuleren en verwerken dit in een actieplan. 2.6 We starten met diverse verkennende acties om circulariteit in de gemeente Raalte te stimuleren. 2.7 We zetten verder in op gerichte communicatie naar inwoners over het scheiden van grondstofstromen en hergebruik.		
Toelichting:	N.v.t.		

Overige aspecten

Afrekening Rova 2025	Wij hebben de definitieve afrekening van de Rova over 2025 ontvangen, waaruit blijkt dat wij € 98.000 terug ontvangen.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om het bedrag van € 98.000 toe te voegen aan de voorziening afvalverwijdering.		
Elektriciteitsnet ACM	Landelijk is per 1 juli 2026 het prioriteringskader van de Autoriteit Consument en Markt (ACM) in werking. Kleinverbruikers krijgen daarmee niet automatisch meer een elektriciteitsaansluiting op het door hen gewenste moment. Dit kan impact hebben op de bouw van woningen en voorzieningen. Hier maken we ons als gemeente voor klaar. We leveren hiervoor tussen de 1 en 1,8 FTE. De planning van het team kan hiermee onder druk komen te staan.		
Toelichting	N.v.t.		
Formatie warmtetransitie	Door langdurige afwezigheid heeft er het afgelopen half jaar veel inhuur plaatsgevonden binnen het thema 'warmtetransitie'. Richting het vaststellen van het warmteprogramma, dat is voorzien voor november/december 2026, en met lopende acties zoals de isolatiesubsidie is er veel werk te doen. Er is daarom gekozen voor het vervroegd uitzetten van een vacature 'beleidsadviseur energietransitie', die eerder gepland stond voor het begin van 2027.		

Toelichting	Voorgesteld wordt € 43.000 (incl. overhead) beschikbaar te stellen voor invulling van de vacature en dit ten laste te brengen van de CDOKE middelen.		
CDOKE (klimaat middelen)	Raalte ontvangt een jaarlijkse uitkering van het Rijk voor het uitvoeren van additionele taken die bij de gemeente terecht zijn gekomen als gevolg van het klimaatakkoord. De manier van uitkeren is voor 2026 anders dan daarvoor en verloopt nu via de algemene decentrale uitkeringen. Het is belangrijk dat het deel van deze uitkering dat niet in 2026 wordt besteed ook na dit jaar beschikbaar blijft voor klimaatbeleid.		
Toelichting	Het restant van de CDOKE middelen 2026 zal met de jaarrekening naar de reserve klimaatbeleid worden overgeheveld.		

Programma 6: Economie

Portefeuillehouder: Wethouder A. Dubbink

Programmacoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

Maatschappelijk doel: Ondernemers zijn van groot belang voor onze lokale economie. We werken aan een duurzame en concurrerende economie door te zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat, goed ingerichte bedrijventerreinen, levendige winkelcentra en goede bereikbaarheid. Dit helpt ons om de economische positie van onze gemeente te behouden én te versterken.

We vervolgen uitvoering van de economische agenda en zetten ons in voor de uitvoering van de lokale Human Capital Agenda. Samen met de projectgroep Hart van Heino gaan we verder met de verbetering van het dorpscentrum van Heino. We hebben in beeld gebracht hoeveel hectare nieuwe bedrijventerreinen wenselijk is, zodat ondernemers zich hier kunnen vestigen of doorgroeien. De gemeente Raalte wil actief bijdragen aan en aansluiten bij programma's en projecten die voor ons kansen bieden.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Een minimale top tien en het streven naar een top drie notering in de MKB vriendelijkste gemeente in Overijssel.		
Acties:	1.1 We blijven in gesprek met onze ondernemers om te kijken hoe we onze dienstverlening verder kunnen verbeteren. 1.2 We gaan door met het startersloket. 1.3 We blijven inzetten op de accountmanagers Economische Zaken als eerste aanspreekpunt voor het bedrijfsleven en ondernemersverenigingen.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. We zetten in op een voldoende en kwalitatief aantrekkelijk aanbod van bedrijfskavels en bedrijventerreinen.		
Acties:	2.1 Op de uitgifte van bedrijfskavels plegen wij een actieve inzet. 2.2 We blijven werken aan het toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen. 2.3 We plegen actieve inzet om ook in de toekomst ruimte voor ondernemers op bedrijventerreinen te kunnen bieden.		

Toelichting:	De economie van de gemeente Raalte heeft de afgelopen jaren een sterke groei doorgemaakt. We hebben actief gewerkt aan de ontwikkeling en uitgifte van bedrijventerreinen, waardoor deze inmiddels volledig zijn benut. Het is daarom met name voor het dorp Raalte dringend nodig om nieuwe werklocaties voor bedrijven toe te voegen. In de groeibeelden zijn twee mogelijke locaties aangedragen. Deze locaties worden onderzocht op haalbaarheid, maar de eerste concept resultaten geven aan dat er beperkingen zijn. We verwachten na de zomer de definitieve resultaten te kunnen delen.		
Doel:	3. We gebruiken de kansen en mogelijkheden die de Regio Zwolle ons biedt.		
Acties:	3.1 Wij blijven ons actief inzetten binnen de Regio Zwolle. Daarnaast koppelen wij initiatieven vanuit de Regio Zwolle aan ons lokale bedrijfsleven. 3.2 In het programma Karakteristieke Stationsomgevingen werkt de gemeente Raalte met andere gemeenten samen aan de ontwikkeling van de stationsgebieden en directe omgeving.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	4. Wij zetten in op de realisatie van vitale en attractieve winkelcentra.		
Acties:	4.1 Met projectgroep Hart van Heino geven we invulling aan de aanpak van CentrumVisie Heino. 4.2 We zijn aan de slag met fase 2 van het ruimtelijk kwaliteitsplan in het centrum van Raalte. Dit betekent de aanpak van de entrees, de stegen en het winkel-achtje van het centrum van Raalte. 4.3 We zetten ons in voor een nauwe samenwerking met het ROV (detailhandel Raalte) en de VVCR (vastgoedvereniging centrum Raalte).		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	5. Het toeristisch aanbod stimuleren en faciliteren wij.		
Acties:	5.1 'Salland' blijft het te vermarkten toeristische merk. 5.2 Wij zetten in op het in stand houden en doorontwikkelen van het fiets- en wandelnetwerk. 5.3 Wij benutten en stimuleren de toeristische en recreatieve kansen met betrekking tot het Overijssel kanaal.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	6. We zetten in op goede ondersteuning van evenementenorganisaties.		
Acties:	6.1 In 2026 voeren we de evenementenvisie uit.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	7. Samen met het bedrijfsleven blijven we inzetten op het merk Raalte geeft Ruimte.		
Acties:	7.1 Ter stimulering van voorspoedige economische ontwikkelingen gaan wij het merk Raalte geeft Ruimte verder promoten over de verschillende sectoren en voeren de initiatieven uit.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	8. We spelen in op de economische opgaven via de economische agenda.		
Acties:	8.1 De economische agenda zullen wij actualiseren en verder uitvoeren. 8.2 We werken aan een nieuw economisch profiel om beter in te spelen op de groeiende behoefte aan werklocaties en de toekomstige economische kansen.		
Toelichting:	N.v.t.		
Overige aspecten			
BIZ vastgoed centrum	De BIZ vastgoed centrum Raalte is sinds begin 2026 operationeel (na een stemperiode van twee weken). De BIZ vastgoed centrum Raalte is 19 december 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. Met de BIZ vastgoed centrum Raalte (afgebakend gebied) dragen de vastgoed eigenaren zelf financieel bij om hun eigen meerjarenplan uit te voeren. De BIZ-bijdrage wordt -na aftrek van de gemeentelijke perceptiekosten- als subsidie verstrekt aan de aangewezen stichting, Stichting BIZ Vastgoed Centrum Raalte, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de activiteiten.		
Toelichting	Er wordt voorgesteld om structureel € 75.000 op te nemen en dit te dekken uit de BIZ inkomsten.		
Regiodeal Green Impact Raalte	Na de afronding van het project Regiodeal Green Impact Raalte is er een positief resultaat geboekt. De uiteindelijke rijksbijdrage bleek hoger te zijn dan verwacht, doordat deze niet per project werd toegekend maar op basis van de totale regiodeal Zwolle.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om dit voordelige saldo van € 85.000 incidenteel op te nemen ten gunste van het Zomernota-resultaat.		

Programma 7: Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed

Portefeuillehouder: Wethouders M. Brinkhuis, M. Scholten en A. Dubbink

Programmacoördinator: Domeinmanager T. Schrör

Maatschappelijk doel: We zorgen goed voor ons maatschappelijk vastgoed, omdat deze voorzieningen belangrijk zijn voor een leefbaar dorp. We zetten in op het behoud van de inzet van actieve en betrokken inwoners en betrekken daar ook actief en aansprekend de jeugd bij.

Onderwijs is van groot belang voor onze gemeente. Daar horen kwalitatief sterke, gezonde, toekomstbestendige, betaalbare onderwijsvoorzieningen bij. We willen de subsidieregeling 'sociaal beleid' zodanig vormgeven dat subsidies zo effectief mogelijk ingezet kunnen worden om onze maatschappelijke doelen te bereiken. We zetten ons in dat onze inwoners op hun eigen niveau voldoende en met plezier kunnen sporten en/of bewegen.

Op cultureel gebied zorgen we voor het minimaal handhaven van het huidige voorzieningenniveau en het bevorderen van een sterk, veelzijdig, voor iedereen toegankelijk cultuuraanbod.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Wij zetten ons ervoor in dat iedere inwoner met plezier en zonder belemmering op zijn eigen niveau kan bewegen en sporten. Inclusief aandacht voor sporttalentontwikkeling en topsporters.		
Acties:	1.1 Het Sportbedrijf ontvangt een exploitatiebijdrage voor het beheren en verhuren van de gemeentelijke sportaccommodaties en het stimuleren van Sport, Bewegen en Vitaliteit door het inzetten van buurtsportcoaches. We stellen afspraken vast en monitoren dit continu. 1.2 Sportverenigingen en -stichtingen die willen verduurzamen ondersteunen we met (verwijs)informatie. Daarnaast kunnen ze een gunstige, laagrentende Stimuleringslening Sportaccommodaties bij ons aanvragen, zolang ons fonds bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (Svn) daarvoor toereikend is. 1.3 Actief informeren over en uitvoering geven aan de Subsidieregeling Sociaal Beleid voor wat betreft de waarderingssubsidies voor sportverenigingen en sportstimuleringsubsidies.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. We dragen zorg voor een duurzaam, toekomstbestendig en passend aanbod aan maatschappelijk vastgoed en onderwijshuisvesting in nauw overleg met onze partners.		

Acties:	2.1 In 2025 actualiseerden we het Integrale Huisvestingsplan (IHP). Op basis van dit vastgestelde IHP werken wij samen met schoolbesturen en aanverwante partijen aan de uitwerking van dit IHP.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	3. De ambitie voor cultuur is vertaald in 8 doelen.		
Acties:	3.1 De uitvoering van het uitvoeringsprogramma 2026-2027 van cultuurbeleidsplan 'Cultuur versterkt' wordt ter hand genomen. 3.2 We ondersteunen werkgroepen die een plan voor herbestemming van een kerkgebouw ontwikkelen. 3.3 Met het HOFtheater gaan we uitvoering geven aan het meerjarenuitvoeringsprogramma 2026-2029. 3.4 Met de Bibliotheek Salland gaan we uitvoering geven aan het meerjarenuitvoeringsprogramma 2026-2029. 3.5 We blijven ons inzetten voor behoud van De Maalderij voor de cultuursector in Heino, indien dat in 2025 nog niet duurzaam is gelukt. 3.6 We blijven deelnemen aan de proeftuin van de cultuurregio Zwolle, VAKTOR. 3.7 Op een of twee markante plekken in de gemeente gaan we een kunstwerk realiseren. Ook restaureren we minimaal één bestaand kunstwerk. 3.8 Bij grote maatschappelijke opgaven, zoals de groeiopgave van de gemeente, willen we voor nieuwe inzichten en oplossingsrichtingen creativiteit inbrengen. Daarbij denken we met name aan de Culturele Adviesraad.		
Toelichting:	3.1 Het Uitvoeringsprogramma 2026-2027 van cultuurbeleidsplan 'Cultuur Versterkt' is nog niet vastgesteld. 3.2 Bijdrage kerk Broekland: de bijdrage uit de Regio Deal is niet toegekend. Daardoor is de begroting van de werkgroep voor het herbestemmingsplan niet dekkend. Zodra het een en ander duidelijker is, wordt de raad hierin meegenomen. 3.3 De meerjarenuitvoeringsovereenkomst met het HOFtheater, die tot en met 2025 liep, is met een jaar verlengd. 3.4 De meerjarenuitvoeringsovereenkomst met Bibliotheek Salland, die tot en met 2025 liep, is met een jaar verlengd.		
Overige aspecten			
Motie ASM en 2+1+2 concept	In 2026 worden buurtsportcoaches extra ingezet om scholen en verenigingen te ondersteunen bij de implementatie van ASM en het stimuleren van het 2+1+2 beweegconcept.		
Toelichting	Voorgesteld wordt incidenteel € 100.000 beschikbaar te stellen voor de inzet van buurtsportcoaches.		
Integraal	Voor de uitvoering van het IHP 2026 (onderwijshuisvesting)		

HuisvestingsPlan	worden voorbereidingskosten gemaakt, onder andere onderzoekskosten en interne uren. Hiervoor waren geen middelen gereserveerd. Voor 2026 verwachten we € 25.000 aan kosten.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om de uitgaven van € 25.000 te ramen en dit ten laste van de reserve onderwijshuisvesting te brengen.		
Zorgplicht bibliotheek	In 2026 hebben we via het gemeentefonds weer een decentralisatie-uitkering ontvangen van € 113.000. Deze bijdrage is verstrekt om het lokale bibliotheekwerk te versterken, om daarmee tijdig voorbereid te zijn op de wettelijk zorgplicht die naar verwachting per 1 januari 2027 in werking zal treden.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om € 113.000 toe te voegen aan het bibliotheekbudget. Dekking vindt plaats uit de Rijksbijdrage zorgplicht 2026, waarvan 50% wordt ingezet voor de bibliotheek. Hiervan wordt € 37.186 besteed aan extra personele inzet in de vestiging Heino. Het resterende bedrag wordt ingezet om de bibliotheek verder te versterken. Over de besteding van de overige 50% van de Rijksbijdrage wordt later besloten.		
Onderhoudsbudget Tijenraan	In de afgelopen periode zijn de afspraken over het onderhoud van Tijenraan herzien. Nu is duidelijk welke onderhoudslasten voor de gemeente zijn als eigenaar en welke onderhoudslasten voor rekening van de bouwer van het pand komen. Uit de herziening blijkt dat wij als eigenaar van het gebouw verantwoordelijk zijn voor een aantal onderdelen (diverse keuringen, storingsmeldingen, RWZI, etc.), die niet opgenomen zijn in de begroting. In de afgelopen jaren zijn de bedragen betaald uit de onderhoudsreserve en door bedongen kortingen op het onderhoudscontract, maar dat is nu niet meer mogelijk.		
Toelichting	Voor 2026 wordt voorgesteld om het onderhoudsbudget van Tijenraan structureel te verhogen met € 100.000. Bij de begroting 2027 wordt deze post toegevoegd als een autonome ontwikkeling.		
Verkoop Strunk	Op 14 maart 2023 heeft uw college besloten tot verkoop van boerderij Strunk. Sindsdien stond de monumentale boerderij te koop. Inmiddels is de boerderij verkocht met een boekwinst van € 447.500.		
Toelichting	Voorgesteld wordt de boekwinst á € 447.500 eenmalig ten gunste te brengen aan het Zomernota-resultaat.		

Investering Tijenraan	Wegens klachten over te warme en benauwde werkomstandigheden in Tijenraan, hebben we in 2025 opdracht gegeven onderzoek uit te voeren naar de prestaties van de zwembadinstallaties. Uit onderzoek is gebleken dat er klimaatproblematiek speelt, wat leidt tot een benauwd binnenklimaat met beperkte luchtverplaatsing. Dit veroorzaakt een werkomgeving waar medewerkers sneller vermoeid raken, concentratieverlies ervaren en benauwdheidsklachten ontwikkelen. Voorgesteld wordt een investering te doen in de klimaatinstallatie, om de klimaatomstandigheden en daarmee de gezondheidseffecten van medewerkers te verbeteren. Dit jaar starten we met het project en de verwachting is dat de technische aanpassing richting de zomer van 2027 gerealiseerd is.		
Toelichting	Voorgesteld wordt een investeringsbedrag á € 545.000 (€ 75.000 in 2026 en € 470.000 in 2027) eenmalig in de bestaande gekoppelde reserve Nieuw Tijenraan te storten, ten laste van de algemene middelen, en jaarlijks de afschrijvingslasten á € 27.250 te dekken uit deze gekoppelde reserve. De rentelasten bedragen € 13.625 en worden gedekt uit de bespaarde rente in de reserve. Voor de voorbereidingskosten wordt voorgesteld een bedrag te ramen van € 62.000 in 2026. Dit betreft advieskosten en kosten voor de aanbestedingsprocedure.		
IHP St. Jozefschool	Voor de vernieuwbouw van de St. Jozefschool in Nieuw-Heeten is aanvullend budget nodig van € 230.000. De asbestsanering á € 100.000 was als PM post opgenomen in het projectplan. Ook hebben de gewijzigde marktomstandigheden en de doorlooptijd het budget verder onder druk gezet, het budget dient geïndexeerd te worden met € 130.000.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om € 230.000 te onttrekken uit de algemene reserve en toe te voegen aan de gekoppelde reserve St Jozefschool. De jaarlijkse afschrijvingslasten worden gedekt uit de gekoppelde reserve.		
IHP De Linde	Voor de renovatie van CBS de Linde in Laag Zuthem is aanvullend budget nodig van € 163.000. De asbestsanering á € 72.500 was niet in de beschikking meegenomen. Daarnaast hebben gewijzigde marktomstandigheden en de doorlooptijd het budget verder onder druk gezet. Met een bezuinigingsronde en een extra bijdrage van de school is het niet gelukt de begroting sluitend te krijgen. Er is aanvullende indexatie van € 90.500 nodig.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om € 163.000 te onttrekken uit de algemene reserve en toe te voegen aan een nieuw aan te maken gekoppelde reserve CBS de Linde (bijlage 3.1). De jaarlijkse afschrijvingslasten worden gedekt uit deze gekoppelde reserve. Ook wordt er, conform begroting 2025, € 755.000 toegevoegd aan de gekoppelde reserve CBS de Linde ten laste van de gekoppelde reserve st Jozefschool.		

IHP De Rietkraag	Op 22 januari 2026 heeft de raad ingestemd met het integraal huisvestingsplan voor onderwijs (IHP). Daarin staat het plan beschreven betreffende de realisatie van voldoende capaciteit in Raalte-Noord. Om dit tijdig te realiseren is er een voorbereidingsbudget nodig van € 256.250. Het voorbereidingsbudget bestaat uit € 156.250 budget voor MijnPlein en € 100.000 interne kosten. Wanneer het haalbaarheidsonderzoek, met bijbehorend verkeersonderzoek, is afgerond, wordt het voorstel voorgelegd aan de raad voor het uitvoeringsbudget.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om een voorbereidingsbudget beschikbaar te stellen van € 256.250 en dit voor € 100.000 te onttrekken uit de reserve onderwijshuisvesting ter dekking van de interne kosten. De kapitaallasten bedragen € 12.600. Voorgesteld wordt om de kapitaallasten te dekken door de jaarlijkse toevoeging aan de reserve onderwijshuisvesting met hetzelfde bedrag te verlagen.		
IHP Esmoreit	Op 22 januari 2026 heeft de gemeenteraad ingestemd met het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). In dit plan is vastgesteld dat basisschool Esmoreit in Luttenberg verouderd is en dat vervangende huisvesting noodzakelijk is in de vorm van vernieuwbouw, dan wel nieuwbouw. Om te onderzoeken welke variant de voorkeur geniet, is er een voorbereidingsbudget nodig van € 100.000 voor interne kosten. Na afronding van het haalbaarheidsonderzoek wordt een voorstel voor het uitvoeringsbudget ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om eenmalig een voorbereidingsbudget te vormen van € 100.000 en dit te dekken uit de reserve onderwijshuisvesting.		
IDO	Voor de instandhouding van Informatiepunten Digitale Overheid (IDO) ontvangt onze gemeente een rijksbijdrage. Dit bedrag wordt ingezet voor de financiering van deze voorziening in de Bibliotheek.		
Toelichting	Voorgesteld wordt om hiervoor structureel € 37.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken uit de rijksbijdrage.		
Teruggave gebouw Carmel College	In het IHP is aangegeven dat er voor de locatie, waarop de overbodige opstallen van het Carmel College staan (Zwolsestraat), een nieuwe invulling gezocht moet worden. Afhankelijk van de nieuwe invulling zal gekeken worden of en waar de kosten verhaald kunnen worden.		
Toelichting	Om de voorbereidingskosten te dekken wordt voorgesteld een budget van € 100.000 beschikbaar te stellen.		

Programma 8: Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: Burgemeester R. Zuidema

Programmacoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

Maatschappelijk doel: 'Het blijven van een veilige gemeente Raalte' is het hoofddoel van de Integrale Veiligheidsstrategie (IVS) 2023-2026. We zetten in op het behouden van een veilige woon- en leefomgeving. Als speerpunten zijn benoemd: ondermijnde criminaliteit, zorg & veiligheid en digitale veiligheid. Daarnaast blijven we inzetten op de reguliere werkzaamheden en lopende thema's. De inzet op de speerpunten kan worden beïnvloed, doordat (acute) inzet nodig is door onvoorziene omstandigheden op het gebied van openbare orde en veiligheid, maatschappelijke onrust en crisis.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. Verbeteren van de weerbaarheid en verbondenheid in de samenleving, zodat we het veiligheidsgevoel van de inwoners van de gemeente Raalte minimaal op het huidige niveau houden. De organisatie, maar ook samenleving is zo goed mogelijk voorbereid op een (fysieke of digitale) ontwrichting.		
Acties:	1.1 We voeren het vastgestelde Uitvoeringsplan Veiligheid 2025-2026 uit. We zetten bij verschillende prioriteiten in op weerbaarheid en verbondenheid. 1.2 We geven organisatiebreed uitvoering aan het plan Maatschappelijke Weerbaarheid. 1.3 Samen met politie onderhouden we een bondgenotennetwerk, die in tijden van maatschappelijke onrust kan zorgen voor verbinding tussen verschillende groepen en polarisatie tegengaat. 1.4 Het project Buurtbemiddeling wordt samen met politie en de woningbouwvereniging voortgezet.		
Toelichting:	Op het project/thema weerbare samenleving vinden de nodige ontwikkelingen en activiteiten plaats. Om als gemeente in de pas mee te kunnen lopen is een kwartiermaker weerbare samenleving nodig. Er wordt voorgesteld om eenmalig een inhuurbudget van € 70.000 beschikbaar te stellen.		
Doel:	2. Het stimuleren van een positief maatschappelijk effect door het verder verstevigen van de samenwerking tussen de ketens zorg en veiligheid.		
Acties:	2.1 We denken vanuit veiligheid mee en zijn betrokken bij de opgave 'Leefbare dorpen en wijken'. 2.2 Vanuit de aanpak van ondermijning wordt samen met het sociaal domein ingezet op het versterken van de samenwerking in de aanpak van zorgcriminaliteit.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	3. De gemeente Raalte zo onaantrekkelijk mogelijk maken voor ondermijnende criminaliteit, waarbij we inzetten op het tegengaan van oneerlijke concurrentie door malafide bedrijvigheid en streven naar een gezond woon- en ondernemersklimaat.		
Acties:	3.1 In het ondermijningsoverleg en via het informatieknooppunt ondermijnende criminaliteit pakken we signalen op om te komen tot een integrale aanpak op criminele personen en/of netwerken en bepalen we of het nodig is om in te zetten op specifieke thema's. 3.2 We voeren met onze partners in ondermijning een integrale controle uit op een nader te bepalen locatie. 3.3 De communicatiecampagne ondermijning bij het bestuur en de ambtelijke organisatie wordt doorgezet. 3.4 We zorgen ervoor dat het instrumentarium om barrières op te kunnen werpen tegen ondermijnende criminaliteit op orde is. We zetten consequent de bestuurlijke bevoegdheden in op het gebied van de Opiumwet, de Wet Bibob en de APV.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	4. Het bevorderen van de digitale veiligheid van de gemeente Raalte als geheel met specifieke aandacht voor het versterken van de digitale weerbaarheid.		
Acties:	4.1 Op basis van het regionale plan van aanpak digitale veiligheid organiseren we activiteiten om inwoners en ondernemers voor te lichten over digitale veiligheid.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	5. We zetten in op de naleving van de leefregels op het gebied van openbare orde en veiligheid in onze gemeente.		
Acties:	5.1 De boa's worden op basis van het Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) uitvoeringsbeleid, ingezet op verschillende aandachtsgebieden. 5.2 We gaan verder met de thematische aanpak op een aantal gebieden: jeugdtoezicht, toezicht leefbaarheid openbare ruimte, toezicht op basis van meldingen en evenementen.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	6. Als gemeentelijke organisatie en als inwoners willen we goed voorbereid blijven op rampen en crises. We willen hierin een gewaardeerd partner in regionaal verband zijn.		
Acties:	6.1 Om goed voorbereid te zijn op rampen en crises, organiseren we in regionaal verband frequent trainingen en oefeningen voor betrokken functionarissen. 6.2 We zijn betrokken bij de uitwerking en uitvoering van de thema's, genoemd in de Beleidsagenda 2023-2026 van de Veiligheidsregio IJsselland. We zorgen voor lokale borging van de afspraken die vastgelegd zijn in het regionaal Crisisplan.		
Toelichting:	De geraamde gemeentelijke bijdrage sluit niet aan bij de vastgestelde begroting voor 2026 van de Veiligheidsregio. In de gemeentelijke begroting is een bedrag van € 3.033.453 opgenomen, terwijl de daadwerkelijk verschuldigde bijdrage € 3.083.329 bedraagt. Dit leidt tot een structureel tekort van afgerond € 50.000. De oorzaak van deze afwijking ligt in een niet correct doorvertaalde bijdrage bij het opstellen van de begroting 2026. Voorgesteld wordt om het budget van de bijdrage aan de Veiligheidsregio structureel met € 50.000 te verhogen en dit te dekken uit de stelpost loon en prijsontwikkelingen.		

Programma 9: Bestuur en dienstverlening

Portefeuillehouder: Burgemeester R. Zuidema en wethouder M. Brinkhuis

Programmacoördinator: Domeinmanager J. Hulzebos

Maatschappelijk doel: We zijn een bestuur dat dichtbij inwoners en ondernemers staat, duidelijk communiceert en steeds werkt aan een betere relatie tussen gemeente en samenleving. In 2026 willen we een open en herkenbare overheid zijn. We vinden het belangrijk om in gesprek te gaan met inwoners/ondernemers. Niet alleen door te luisteren, maar ook door duidelijk en vaak uit te leggen wat we doen en waarom.

		Inhoudelijk	Financieel
Doel:	1. We zorgen dat inwoners, ondernemers en organisaties makkelijker kunnen meedenken en meedoen binnen de gemeente en hun leefomgeving.		
Acties:	1.1 We richten een interne initiatieftafel op. Hierdoor kunnen we sneller reageren op maatschappelijke ideeën van inwoners en ondernemers. 1.2 De rol van de verbinder en hun contact met inwoners wordt herzien en krijgt in 2026 opnieuw vorm. Zij benaderen actief de inwoners, waarbij hun inzet per wijk of dorp verschilt op basis van de scan wijken en dorpen. 1.3 Aan het eind van 2026 is er een nieuwe participatieverordening.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	2. Onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties blijven onze dienstverlening waarderen. We zijn een gemeente die duidelijk, betrouwbaar en makkelijk bereikbaar is voor iedereen. We doen dit door dienstverlening een vaste plek te geven in onze organisatie en in het gedrag van onze medewerkers.		
Acties:	2.1 In 2026 hebben we een vernieuwde visie op dienstverlening. Deze visie staat niet alleen op papier maar is onderdeel van het dagelijkse werk van de gemeente. 2.2 We organiseren een open dag in 2026. 2.3 In 2026 gebruiken we originele manieren om te ontdekken wat inwoners, ondernemers, organisaties en collega's vinden van onze dienstverlening. 2.4 We maken onze organisatie slimmer, zodat we onze dienstverlening beter en sneller kunnen doen voor inwoners, ondernemers en organisaties. 2.5 We verbeteren onze websites en apps, zodat iedereen ze makkelijk kan gebruiken.		
Toelichting:	N.v.t.		

Doel:	3. Wij willen het vertrouwen en betrokkenheid van onze inwoners, ondernemers en organisaties in de overheid vergroten en transparant zijn in onze dienstverlening en besluitvorming.		
Acties:	3.1 We werken samen met scholen om leerlingen te helpen mee te doen in de samenleving. Ook willen we leraren enthousiast maken voor het jaarlijkse debat voor scholieren en voor debatlessen in de klas. 3.2 We zoeken verbinding met onze inwoners. We doen dit door te luisteren naar onze gemeenschap en door in gesprek te gaan met mensen die je normaal niet snel spreekt. 3.3 Ons werk is belangrijk voor de mensen van nu én voor de mensen in de toekomst. We denken na over hoe Raalte er later uit zal zien en wat dat betekent voor wat we nu doen. 3.4. De jeugdburgemeester vertegenwoordigt de jeugd, brengt hun ideeën en zorgen naar voren bij burgemeester en wethouders, en neemt actief deel aan officiële gebeurtenissen en evenementen.		
Toelichting:	N.v.t.		
Doel:	4. Bij de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart 2026 willen we het hoogste opkomstpercentage stemmers van Overijssel behalen.		
Acties:	4.1 De gemeenteraadsverkiezingen 2026 zijn een kans om de lokale democratie sterker te maken. Samen kunnen we ervoor zorgen dat meer mensen gaan stemmen, door te laten zien wat de gemeente voor de samenleving doet.		
Toelichting:	Raalte heeft bij de gemeenteraadsverkiezingen niet het hoogste opkomstpercentage van Overijssel bereikt. Die eer gaat naar gemeente Staphorst. Wel heeft 63,04% van de stemgerechtigden in de gemeente Raalte een stem uitgebracht. Er zijn 19.890 stemmen uitgebracht. In totaal zijn 31.550 mensen uit de gemeente Raalte stemgerechtigd voor de gemeenteraadsverkiezingen. Bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen in 2022 stemde in totaal 57,2% van de stemgerechtigden. Een forse stijging in opkomstpercentage. In aanloop naar de verkiezingen is op verschillende manieren ingezet op het verhogen van het opkomstpercentage. Bijvoorbeeld door het succesvol inzetten van een kieswijzer en het beschikbaar stellen van instructies voor laaggeletterden.		

Overige aspecten			
Toelagen/ vergoedingen raad (Karin)	Met ingang van 2025 ontvangen raadsleden die nog niet AOW-gerechtigd zijn, een tegemoetkoming voor een AOV-verzekering. Onder andere hierdoor is een tekort ontstaan op het raadsbudget.		
Toelichting	Voorgesteld wordt het budget voor zowel salarissen als toelagen /vergoedingen van de raad structureel te verhogen met € 30.000.		
Meer leges reisdocumenten	Door meer aanvragen voor reisdocumenten wordt €30.000 extra aan leges gerealiseerd.		
Toelichting	Er wordt voorgesteld € 30.000 hogere legesinkomsten te ramen.		

3.3 Algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien

Portefeuillehouder: Wethouder A. Kreule

Programmacoördinator: Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

3.3.1 Treasury

Renteresultaat 2026

Met ingang van de begroting 2026 is de kostenpost rente minder ruim geraamd. In deze raming is rekening gehouden met externe renteopbrengsten en een verlaagde raming voor de stelpost rente schommelingen.

Conform de wettelijke verplichting zijn de overtollige liquide middelen ondergebracht bij de rijkschatkist. Over deze tegoeden wordt rente ontvangen, afhankelijk van de geldende rentepercentages en de looptijd van de gestalde middelen. Bij het opstellen van de begroting 2026 is al rekening gehouden met een inkomst hiervoor van € 465.000. Dit bedrag verwachten we te realiseren. Het is dit jaar niet noodzakelijk om externe financiering aan te trekken en hierdoor is een aanspraak op de stelpost rente schommelingen waarschijnlijk niet noodzakelijk.

Voorgesteld wordt € 100.000 rentevoordeel ten gunste te brengen van het Zomernota-resultaat.

3.3.2 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

In het onderstaande overzicht zijn de gevolgen van de meicirculaire 2026 ten opzichte van de meicirculaire 2025 voor het begrotingsjaar 2026 in beeld gebracht. Na aftrek van de stelposten is er een positieve bijstelling van € 0,34 miljoen. Het positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door een positieve bijstelling van de maatstaven (onder andere aantal inwoners, woningen) en compensatie van de loon- en prijsontwikkeling in 2026 door bijstelling inflatie BBP die ook voor de kostenkant gevolgen heeft. In de raadinformatienotitie van de meicirculaire 2026 bent u verder geïnformeerd over de gevolgen van de meicirculaire 2026 voor de periode 2026-2030. Na aftrek van de stelposten is het resultaat in 2027 + € 0,04 miljoen, in 2028, + € 0,08 miljoen, in 2029 +/- € 0,26 miljoen en in 2030 + € 0,73 miljoen.

De mutaties met betrekking tot de algemene uitkering voor de periode 2026-2030 zijn verwerkt in het financiële overzicht van deze zomernota (bijlage 1).

Algemene uitkering (exclusief Integratie-uitkering sociaal domein)

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	Bedrag
Resultaat uitkeringsjaar 2026	
Raming begroting 2026-2029 (op basis van meicirculaire 2025)	81.242.000
Raming zomernota 2026 (op basis van meicirculaire 2026)	83.445.000
Brutoresultaat	-2.203.000
Op te nemen (te reserveren) stelposten 2026	
CDOKE	1.213.000
WSW en beschut werk	285.000
Bommenregeling	121.000
Niet beoogde middelen jeugdzorg	-119.000
Alleenverdienersproblematiek	45.000
Overige taakmutaties	216.000
Aframen stelpost BTW compensatiefonds	100.000
Totaal op te nemen stelposten	1.861.000
Resultaat algemene uitkering uitkeringsjaar 2026	-342.000

Toelichting op te nemen stelposten als gevolg van taakmutaties:

Capaciteit decentrale overheden klimaat en energiebeleid (CDOKE)

Voor 2026 is € 1.213.000 en voor 2027 is € 1.217.000 beschikbaar gesteld om uitvoering te geven aan taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid.

WSW en beschut werk

De rijksbijdrage voor WSW en beschut werk is voor 2026 positief bijgesteld met € 285.000 als gevolg van toekenning van loon- en prijsbijstelling 2026.

Bommenregeling

Er is voor 2026 € 121.000 beschikbaar gesteld voor de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van een bom.

Niet beoogde middelen jeugdzorg

Er is een uitname uit de algemene uitkering van € 119.000 en deze middelen worden beschikbaar gesteld voor de specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg 2024 en 2025. Deze specifieke uitkering (SPUK) is ingesteld, omdat gemeenten voordelige of nadelige gevolgen ondervinden van de invoering van het woonplaatsbeginsel jeugd. Raalte heeft hiervoor een aanvraag ingediend van € 1,12 miljoen op de SPUK, omdat we hogere jeugdkosten in 2024/2025 hebben als gevolg van het woonplaatsbeginsel jeugd.

Alleenverdienersproblematiek

Er is in 2026 € 45.000 beschikbaar gesteld om hulp te kunnen bieden via individuele bijzondere bijstand aan huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdieners problematiek.

Overige taakmutaties

Dit betreft meerdere kleinere taakmutaties voor onder andere het faciliteren van digitale dienstverlening, de uitvoering van de Participatiewet in balans en aanpak van problematische schulden.

3.3.3 Overige baten en lasten

Meer dividend dan begroot

In 2026 wordt naar verwachting € 25.000 meer dividend ontvangen dan begroot. Het verschil betreft een hogere dividenduitkering van de BNG, Enexis en Wadinko.

Voorgesteld wordt eenmalig € 25.000 extra dividend te ramen.
--

Opheffen reserves

Vanuit een inventarisatie van het nut en de noodzaak van het bestaan van de reserves is gebleken dat een viertal reserves kunnen komen te vervallen:

- Opleidingen personeel (saldo 01-01-2026 nihil)
- Burgerparticipatie initiatieven (saldo 01-01-2026 € 53.720)
- Economisch beleid startende ondernemers (saldo 01-01-2026 nihil)
- ICT samenwerking (saldo 01-01-2026 nihil)

In bijlage 3.2 is de oorspronkelijke doelstelling, het ontstaan en reden van opheffen van de verschillende reserves opgenomen.

Voorgesteld wordt bovenstaande reserves op te heffen en het resterende saldo á € 53.720 ten gunste te brengen aan het Zomernota-resultaat.
--

Kleine en administratieve wijzigingen in budgetten

Bij de zomernota 2026 zijn nog enkele budgetten met een gering bedrag aangepast aan de werkelijk te verwachten baten en/of lasten. Daarnaast zijn administratieve wijzigingen verwerkt.

Voorgesteld wordt deze wijzigingen, per saldo een structureel nadeel van € 13.000 in 2026 aflopend naar € 6.949 in 2029 en een incidenteel nadeel in 2026 van € 9.587, te verwerken ten laste van het Zomernota-resultaat.
--

Hoofdstuk 4: Investerings- en eenmalige budgetten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is de stand van zaken betreffende (investerings)budgetten weergegeven, gesplitst in investeringsbudgetten, welke geactiveerd worden op de balans, en eenmalige investeringen met eenmalige dekking. Daarnaast worden effecten van het doorschuiven of vervallen bij deze zomernota weergegeven.

De peildatum is 1 juni 2026, maar de uren zijn verwerkt t/m week 17.

4.2 Investeringsbudgetten

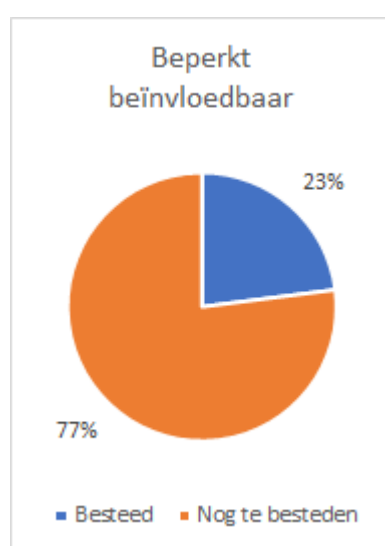
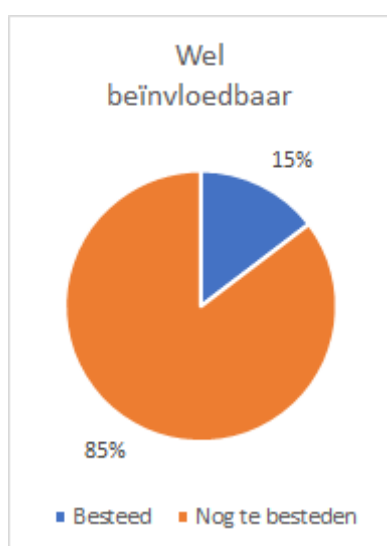
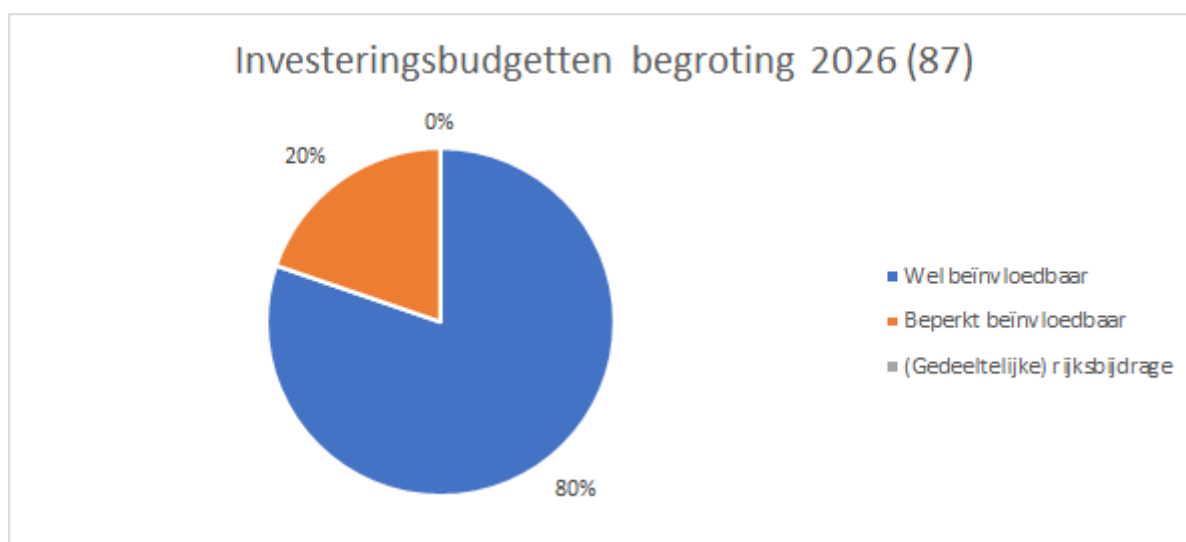
In onderstaande tabel wordt een overzicht weergegeven van de bijgestelde planning van de investeringsbudgetten bij de zomernota 2026. Het gaat hierbij om de investeringsbudgetten welke we activeren op de balans.

Planning van investeringsbudgetten (lasten)

Bedragen in €	S=structureel E=eenmalig		- is voordeel		
Omschrijving	2026	2027	2028	2029	Totaal
Totaal investeringsbudgetten	22.202.888	6.935.553	4.381.406	630.828	34.150.675
Werkelijk uitgegeven 1 juni 2026	3.617.606	0	0	0	3.617.606
Nog beschikbaar juni 2026	18.585.282	6.935.553	4.381.406	630.828	30.533.069
Beïnvloedbaar	15.210.267	6.935.553	4.381.406	630.828	27.158.054
Beperkt beïnvloedbaar	3.375.015	0	0	0	3.375.015
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	0	0	0	0	0
Bijstelling planning bij zomernota 2026	-4.717.441	4.079.753	-2.870.000	0	-3.507.688
Beïnvloedbaar	-4.717.441	4.079.753	-2.870.000	0	-3.507.688
Beperkt beïnvloedbaar	0	0	0	0	0
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	0	0	0	0	0
Nieuwe investeringen zomernota	724.250	470.000	0	0	1.194.250
Beïnvloedbaar	724.250	470.000	0	0	1.194.250
Beperkt beïnvloedbaar	0	0	0	0	0
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	0	0	0	0	0
Nieuwe planning uitvoering investeringen na zomernota 2026	14.592.091	11.485.306	1.511.406	630.828	28.219.631
Beïnvloedbaar	11.217.076	11.485.306	1.511.406	630.828	24.844.616
Beperkt beïnvloedbaar	3.375.015	0	0	0	3.375.015
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	0	0	0	0	0

Uitgezonderd: grondexploitatie, investeringsprojecten en mutaties voorzieningen

peildatum: 01-06-2026

4.3 Eenmalige budgetten

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de bijgestelde planning van de eenmalige budgetten bij de zomernota 2026.

Planning van eenmalige budgetten (lasten)

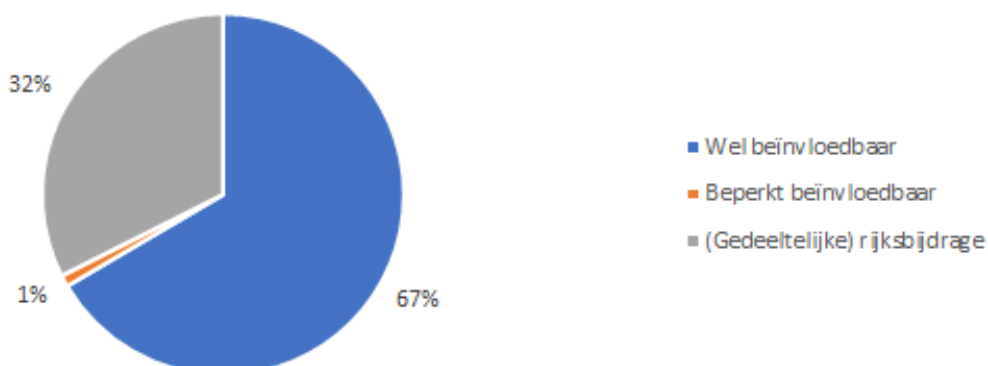
Bedragen in € S=structureel E=eenmalig - is voordeel

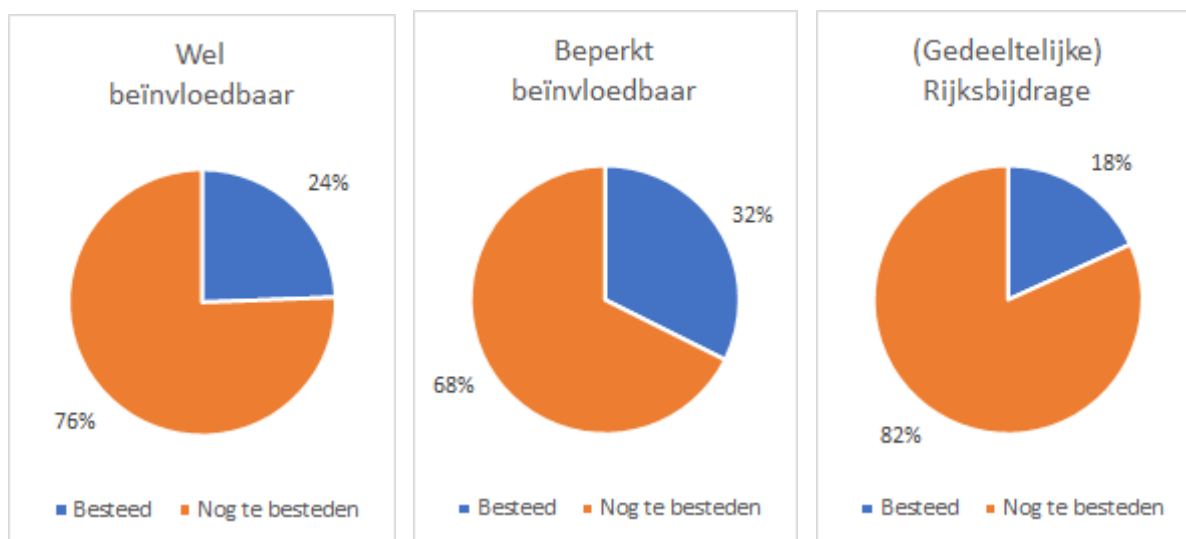
Omschrijving	2026	2027	2028	2029	Totaal
Totaal eenmalige budgetten	16.463.068	3.689.265	2.025.183	1.513.600	23.691.116
Werkelijk uitgegeven 1 juni 2026	3.699.090	0	0	0	3.699.090
Nog beschikbaar juni 2026	12.763.978	3.689.265	2.025.183	1.513.600	19.992.026
Beïnvloedbaar	8.285.183	3.629.265	2.015.183	1.513.600	15.443.231
Beperkt beïnvloedbaar	114.032	10.000	10.000	0	134.032
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	4.364.763	50.000	0	0	4.414.763
Bijstelling planning bij zomernota 2026	-159.000	0	0	0	-159.000
Beïnvloedbaar	-159.000	0	0	0	-159.000
Beperkt beïnvloedbaar	0	0	0	0	0
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	0				0
Nieuwe budgetten zomernota	1.606.137	0	0	0	1.606.137
Beïnvloedbaar	1.606.137	0	0	0	1.606.137
Beperkt beïnvloedbaar	0	0	0	0	0
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	0	0	0	0	0
Nieuwe planning uitvoering budgetten na zomernota 2026	14.211.115	3.689.265	2.025.183	1.513.600	21.439.163
Beïnvloedbaar	9.732.320	3.629.265	2.015.183	1.513.600	16.890.368
Beperkt beïnvloedbaar	114.032	10.000	10.000	0	134.032
(Gedeeltelijke) rijksbijdrage	4.364.763	50.000	0	0	4.414.763

Uitgezonderd: grondexploitatie, investeringsprojecten en mutaties voorzieningen

peildatum: 01-06-2026

Eenmalige budgetten begroting 2026 (88)

4.4 Exploitatievoordeel mutaties (investerings)budgetten

Bij de tussentijdse rapportage worden alle (investerings)budgetten beoordeeld en wordt nagegaan of de realisatie (van de uitgaven) volgens planning verloopt. Daarbij wordt ook de mogelijkheid gegeven een budget te laten vrijvallen of in geval van investeringsbudgetten deze door te schuiven. In totaliteit wordt van de investeringsbudgetten € 3,56 miljoen doorgeschoven van 2026 naar 2027 en valt er € 3,51 miljoen vrij (2026: € 1,16 miljoen, 2027: € -0,52 miljoen en 2028: € 2,87 miljoen). Daarnaast vervalt € 0,16 miljoen aan eenmalige budgetten.

De investeringsbudgetten die worden overgeheveld naar 2027 zijn:

- Nieuwbouw St. Bernadetteschool Heeten € 2,32 miljoen
- Ruimtelijk kwaliteitsplan centrum 2e fase € 0,78 miljoen
- Midi kraan € 0,25 miljoen
- Verduurzaming gemeentelijke gebouwen € 0,21 miljoen

De grootste vervallen (investerings)budgetten zijn:

- Renovatie Gerardus Majella Broekland € 2,41 miljoen
- Westdorplan/Acacialaan € 0,85 miljoen

Daarnaast zijn bij de jaarrekening 2025 investeringsbudgetten doorgeschoven, welke effect hebben op het begrotingssaldo en daarom aan de orde komen in de zomernota 2026.

De effecten van het doorschuiven en vervallen van de (investerings)budgetten bij de jaarrekening 2025 en zomernota 2026 worden in onderstaande tabel weergegeven. (Investerings)budgetten die zich afwikkelen via reserves en voorzieningen hebben geen direct gevolg voor de exploitatie. Hetgeen in onderstaande tabel is het netto-effect op het saldo van de zomernota. De totalen zijn verwerkt in bijlage 1 'Financieel overzicht'.

Effecten mutaties (investerings) budgetten 2026-2030

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	E/S	2026	2027	2028	2029	2030
Effect kapitaallasten i.v.m. doorschuiven investeringsbudgetten bij jaarrekening 2025	S	-165.677	29.424	34.868	63.314	73.531
Effect kapitaallasten vervallen investeringsbudgetten bij Zomernota 2026	S	-	-34.246	-55.329	-143.934	-143.757
Effect kapitaallasten doorschuiven investeringsbudgetten bij Zomernota 2026	S	-	-151.228	1.688	1.688	1.688
Effect kapitaallasten herverdeling investeringsbudgetten bij Zomernota 2026	S			70.626	-44.994	-44.424
Vervallen eenmalige budgetten bij Zomernota 2026	E	-110.000	-	-	-	-
Totaal	S	-165.677	-156.050	51.853	-123.926	-112.962
	E	-110.000	-	-	-	-

Hoofdstuk 5: Paragrafen

In dit hoofdstuk komen de volgende paragrafen aan de orde:

1. Bedrijfsvoering
2. Sociaal domein
3. Vluchtelingen
4. Stand van zaken bouwgrondexploitatie

5.1 Bedrijfsvoering

Portefeuillehouder:

Burgemeester R. Zuidema

Paragraafcoördinator:

Domeinmanager M. Lammerts van Bueren

5.1.1 Inleiding

In deze paragraaf gaan wij met name in op de stand van zaken rond de gemeentelijke bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren.

5.1.2 Organisatie

Organisatie en loonsomkader

Na het vaststellen van het organisatieplan en de besturingsfilosofie in 2025 zijn we begin 2026 verder gegaan met de uitvoering. We kiezen daarbij bewust niet voor een grote koerswijziging, maar voor een accentverschuiving. Wendbaarheid en vakmanschap blijven centraal staan, aangevuld met meer sturing, duidelijkere kaders en extra aandacht voor professioneel samenwerken. We stimuleren medewerkers om zich te blijven ontwikkelen, zowel persoonlijk als binnen hun vakgebied. Ons doel is om te doen wat nodig is voor Raalte en het beste uit onze mensen te halen, zodat we onze ambities en opgaven nog beter kunnen realiseren.

De arbeidsmarkt blijft krap. Dit merken we onder andere bij het invullen van vacatures in het ruimtelijk domein, de juridische advisering en leidinggevende functies. Omdat het lastig is om ervaren professionals te vinden, zetten we nadrukkelijk in op het aantrekken van trainees, junioren en medewerkers zonder gemeentelijke ervaring, die we zelf opleiden. Daarnaast zien we ons door de krapte genoodzaakt om een deel van de functies tijdelijk op interimbasis in te vullen.

Ondanks gerichte inzet op preventie blijft het ziekteverzuim relatief hoog. Dit is in lijn met de landelijke trend. Hierdoor zijn de kosten voor ziektevervangingsfors hoger dan begroot. Vooralsnog kan dit binnen het totale loonsomkader worden opgevangen. Mogelijk dat dit over het hele jaar niet mogelijk is. In dat geval wordt dit meegenomen in de jaarrekening.

Tenslotte zijn er autonome ontwikkelingen door functieherwaardering tot een bedrag van €74.830.

Voorgesteld wordt de loonsom structureel te verhogen met € 74.830.
--

Meerkosten vergoeding reiskosten woon-werkverkeer

Per 1 januari 2026 is elke gemeente op grond van de cao verplicht een regeling te hebben voor de vergoeding van reiskosten woon-werkverkeer. In 2025 is een voorstel voorgelegd aan het Lokaal Overleg, waarbij destijds geen overeenstemming is bereikt. Na intensieve onderhandelingen is uiteindelijk de huidige regeling tot stand gekomen. De structurele meerkosten voor de uitvoering van deze regeling worden met name veroorzaakt doordat in de definitieve regeling een hogere vergoeding geldt voor niet-duurzame vervoermiddelen dan in de oorspronkelijke voorgestelde regeling. Deze keuze is noodzakelijk gebleken om tot overeenstemming te komen met het Lokaal Overleg en om daarmee te voldoen aan de cao-verplichting.

Naar aanleiding van de recente verruiming van de fiscale vrijstelling voor kilometervergoedingen (van € 0,23 naar € 0,25 per kilometer) is daarnaast bezien wat dit betekent voor de vastgestelde regeling. Het benutten van de fiscale ruimte draagt bij aan een doelmatige en fiscaal optimale uitvoering van de regeling. De financiële effecten van deze fiscale verruiming zijn meegenomen in de voorgestelde structurele middelen.

Voorgesteld wordt om structureel € 108.500 beschikbaar te stellen voor de meerkosten in reiskosten woon-werkverkeer.

5.1.3 Digitale transitie

Herijking programma Beyond 23 (vervanging zaaksysteem)

Vanuit de Dimpact samenwerking zijn 3 van de 4 PodiumD componenten inmiddels opgeleverd: het nieuwe digitale inwonersportaal, de digitale formulieren en de nieuwe klantcontact-applicatie. Het zaaksysteem wordt na de zomer opgeleverd. Binnen DOWR zijn we alle formulieren voor inwoners en ondernemers al aan het vervangen door de nieuwe gebruikersvriendelijkere varianten van PodiumD. We starten binnenkort met de uitrol van het nieuwe inwonersportaal en de nieuwe klantcontact-applicatie. In het derde kwartaal van 2026 starten we met het gefaseerd overbrengen van alle teams naar het nieuwe zaaksysteem. Dit traject is omvangrijk en loopt door tot de zomer van 2027. Zodra een team overstapt, worden zaken van dat team ook zichtbaar in mijn.Raalte. Voor deze zaken kan een inwoner of ondernemer de voortgang van verzoeken volgen en correspondentie terugvinden. De overgang van het uitzetten van het huidige zaaksysteem e-Suite naar het in gebruik nemen van PodiumD (project 'e-Suite uit') brengt voor de gemeente Raalte meerkosten met zich mee in 2026 van € 102.500.

Vervanging financieel systeem

Per 1 januari is het nieuwe financieel systeem live gegaan met een basis functionaliteit. De afronding van het project loopt door tot eind 2026. Dit maakt dat de projectorganisatie ook het grootste deel van 2026 nog in werking is. Dit brengt voor de DOWR-gementen in totaal meerkosten met zich mee van € 720.000. Voor de gemeente Raalte gaat dit om een bedrag van € 173.000.

De meerkosten van beide projecten worden gedekt binnen de totaal beschikbare middelen door herprioritering en fasering van de totale projectenportefeuille.

5.2 Sociaal domein

Portefeuillehouder: Wethouders M. Scholten en M. Brinkhuis
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Schrör

5.2.1 Inleiding

De beleidsonderdelen van de drie gedecentraliseerde overheidstaken in het sociaal domein zijn opgenomen in de programma's 3 (Onderwijs, werk en inkomen) en 4 (Maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp).

In deze paragraaf gaan wij met name in op de financiële stand van zaken van de Wmo, jeugd en participatie. We geven de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2026 weer.

5.2.2 Sociaal domein breed

Vanaf 2015 is budgetneutraliteit per pijler Wmo, jeugd en participatie binnen het sociaal domein het uitgangspunt. De resultaten worden toegevoegd dan wel onttrokken aan de reserve Sociaal domein. In onderstaande tabel is het resultaat Wmo, Jeugd en participatie weergegeven. Hieruit blijkt dat er in 2026 een voordelig resultaat van € 225.000 wordt verwacht op de Wmo, een voordelig resultaat van € 447.000 op de jeugd en een nadelig resultaat van € 784.000 op participatie. Ten opzichte van de begroting 2026 een positieve bijstelling van in totaal € 871.000. Daarnaast is er in de begroting 2026 een besparingsopgave in het sociaal domein opgenomen van structureel € 1,25 miljoen in 2026 oplopend tot structureel € 1,75 miljoen vanaf 2027. In het vervolg van de paragraaf worden de resultaten per pijler verder toegelicht.

Resultaat Sociaal domein

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	Begroting 2026	Bijgestelde begroting zomernota 2026	Saldo
Wmo-taken	0	-225.000	-225.000
Jeugdhulp	-103.000	-447.000	-344.000
Participatie	1.086.000	784.000	-302.000
Totaal	983.000	112.000	-871.000

5.2.3 Stand van zaken Wmo

In onderstaande tabel is weergegeven dat er in 2026 een positief resultaat van € 225.000 wordt geprognoseerd op de Wmo-taken. Er is een positieve bijstelling van € 225.000 met name als gevolg van lagere kosten op de Wmo begeleiding. Ook de afgelopen jaren is er een positief resultaat op de wmo begeleiding behaald. Het aantal cliënten dat gebruik maakt van de Wmo maatwerkvoorzieningen zoals begeleiding en dagbesteding blijft gelijk, ondanks de toename van het aantal inwoners ouder dan 65 jaar. Het positieve resultaat van € 225.000 wordt ten gunste gebracht van de besparingsopgave en verrekend met de reserve sociaal domein.

Ontwikkeling beschikbare middelen en uitgaven Wmo-taken

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2026	Bijgestelde begroting zomernota 2026	Mutaties 2026
Middelen Wmo-taken 2015	13.341.000	13.341.000	0
Totaal middelen	13.341.000	13.341.000	0
Formatie en algemene voorzieningen	1.706.000	1.706.000	0
Individuele voorzieningen	11.635.000	11.410.000	-225.000
Totaal uitgaven	13.341.000	13.116.000	-225.000
Resultaat Wmo-taken	0	-225.000	-225.000

5.2.4 Stand van zaken Jeugd

Voor de jaren 2026 en 2027 zijn er vanuit het rijk middelen beschikbaar gesteld om de landelijke taakstelling van de hervormingsagenda jeugd te dempen. Bij de primaire begroting is een positief resultaat becijferd van € 103.000 op de jeugd. Op basis van de huidige ontwikkelingen is deze met € 344.000 positief bijgesteld naar een positief resultaat van € 447.000 op de jeugd.

De middelen jeugd zijn met € 81.000 toegenomen. Dit komt enerzijds doordat er € 200.000 is toegevoegd aan de jeugdmiddelen ten laste van de reserve sociaal voor de inrichtingskosten van de CJG locatie. Daarnaast is er € 119.000 uitname van de landelijke jeugdmiddelen vanwege niet beoogde jeugdkosten 2024/2025 als gevolg van invoering woonplaatsbeginsel. Hier hebben we een aanvraag van € 1.122.605 voor ingediend bij het ministerie van VWS, welke is verwerkt in de stand van de reserve sociaal domein.

Aan de uitgavenkant is er op het CJG budget een overschrijding van € 301.000 door € 101.000 aan huisvestingskosten CJG en € 200.000 aan eenmalige verbouw- en inrichtingskosten. Op de specialistische jeugd zorgkosten is een besparing van € 981.000. We zien de effecten van de investeringen in het voorveld jeugd/ CJG, waardoor er een afname is van het aantal cliënten in de specialistische jeugdzorg en er een aantal dure trajecten zijn gestopt. Wel blijven we de kostenontwikkeling jeugdzorg goed monitoren, omdat instroom van een aantal jeugdigen met dure trajecten het financieel beeld kan beïnvloeden. Bij de begroting 2026 is een besparing op de specialistische jeugdhulp begroot van € 417.000, vanwege tijdelijke extra personele capaciteit voor het CJG dat zichzelf moet terugverdienen.

Ontwikkeling beschikbare middelen en uitgaven jeugdhulp

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2026	Bijgestelde begroting zomernota 2026	Mutaties 2026
Middelen Jeugdhulp	18.684.000	18.765.000	-81.000
Totaal middelen	18.684.000	18.765.000	-81.000
Formatie en algemene voorzieningen	3.056.000	3.357.000	301.000
Specialistische jeugdvoorzieningen	15.942.000	14.961.000	-981.000
Te besparen specialistisch tbv tijdelijke extra formatie CJG	-417.000		417.000
Totaal uitgaven	18.581.000	18.318.000	-263.000
Prognose resultaat Jeugd	-103.000	-447.000	-344.000

5.2.5 Stand van zaken Participatie

Participatie inkomensdeel

Onder het inkomensdeel vallen de algemene en bijzondere bijstand, minima- en schuldhulpverlening. De middelen zijn € 1.291.000 hoger dan begroot door een hogere rijksbijdrage BUIG en door meer inkomsten bijzondere bijstand uit terugvordering en verhaal. Hier tegenover staat dat de uitgaven zijn gestegen met € 1.137.000 door hogere kosten voor sociale uitkeringen en loonkostensubsidies. Door de mutaties is het begrote tekort van € 1.000.000 afgenomen naar € 846.000, welke voor 50% wordt onttrokken aan de reserve sociaal en voor 50% aan de reserve vluchtelingen. De tekorten zijn in belangrijke mate het gevolg van de instroom van statushouders die gebruik maken van de sociale uitkeringen. Er zijn beheersmaatregelen getroffen om het uitkeringsbestand terug te dringen. Denk hierbij aan versterking van de inzet op uitstroom naar werk, preventie van langdurige bijstand en specifieke maatregelen gericht op statushouders. Wel is de verwachting dat het aantal statushouders in een uitkeringssituatie door gezinshereniging nog verder zal toenemen.

Voor gemeenten met grote tekorten op het BUIG budget kan er een beroep gedaan worden op een landelijke vangnetregeling. Voor 2025 voldoen we aan de landelijke criteria en is er voor Raalte een compensatie van € 170.608 aangevraagd. Deze wordt bij toekenning voor 50% toegevoegd aan de reserve sociaal en voor 50% aan de reserve vluchtelingen.

Participatie werkdeel

Onder participatie werkdeel vallen de sociale werkvoorziening (SW), nieuw beschut en re-integratie. De rijksbijdrage SW en beschut is € 174.000 hoger dan begroot als gevolg van loon- en prijscompensatie en bijstelling van het aantal SW'ers en nieuw beschutten. De kosten van nieuw beschut stijgen met € 26.000 door stijging van het aantal indicaties nieuw beschut. Door de mutaties is er een positief resultaat van € 62.000 op het participatie werkdeel dat toegevoegd wordt aan de reserve sociaal domein.

Ontwikkeling beschikbare middelen en uitgaven Participatie

Bedragen in €

- is voordeel

	Begroting 2026	Bijgestelde begroting zomernota 2026	Mutaties 2026
Middelen inkomensdeel	10.025.000	11.316.000	-1.291.000
Uitgaven inkomensdeel	11.025.000	12.162.000	1.137.000
Resultaat inkomensdeel	1.000.000	846.000	-154.000
Middelen werkdeel	5.021.000	5.195.000	-174.000
Uitgaven werkdeel	5.107.000	5.133.000	26.000
Resultaat werkdeel	86.000	-62.000	-148.000
Totaal middelen participatie	15.046.000	16.511.000	-1.465.000
Totaal uitgaven participatie	16.132.000	17.295.000	1.163.000
Totaal resultaat participatie	-1.086.000	-784.000	-302.000

5.2.6 Ontwikkeling reserve sociaal domein

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de reserve sociaal domein weergegeven. Per 1 januari 2026 is er € 6.500.000 beschikbaar. Na toevoegingen en onttrekkingen van de in deze paragraaf beschreven resultaten is het verwachte saldo per 31 december 2026 € 6.912.000. Vanaf 2027 is er nog € 0,7 mln. aan claims op de reserve. Na aftrek van deze claims is de stand van reserve € 6.21 mln.

Ontwikkeling reserve Sociaal domein

Bedragen in €

Reserve Sociaal domein	Storting	Onttrekking	Stand
Stand per 1-1-2026			6.500.000
Resultaat Wmo-taken	225.000		
Resultaat Jeugd	447.000		
Resultaat inkomensdeel (50% toegerekend aan reserve sociaal)		423.000	
Resultaat participatie werkdeel	62.000		
Overige			
Rijkscompensatie kosten woonplaatsbeginsel jeugd 2024/2025	1.123.000		
Rijkscompensatie vangnetregeling BUIG (50% toegerekend aan reserve sociaal)	85.000		
Personele inzet besparingsopgave sociaal		507.000	
Toekomstbestendig CJG tlv reserve sociaal		250.000	
Verbouwing- en inrichtingskosten CJG locatie		200.000	
Transformatiebudget sociaal		150.000	
Totaal	1.942.000	1.530.000	
Verwachte stand per 31-12-2026			6.912.000
Claims vanaf 2027			
Flexibele middelen 2027 t/m 2029		450.000	
Toekomstbestendig CJG tlv reserve sociaal		250.000	
Totaal		700.000	
Saldo na aftrek claims			6.212.000

5.2.7 Besparingsopgave sociaal

Op het sociaal domein is een besparingsopgave van € 1,25 mln. in 2026 oplopend tot € 1,75 mln. vanaf 2027 structureel opgenomen in de begroting. Daarnaast is er € 417.000 in 2026 oplopend naar € 596.000 in 2027 en 2028 voor extra personele capaciteit beschikbaar gesteld met een gelijke taakstelling op de specialistische jeugdhulp. In totaal is er in 2026 een taakstelling € 1,67 mln. in 2026. Halverwege 2026 is hiervan € 1,14 mln. ingevuld. Hiermee liggen we goed op koers. Bij de jaarrekening 2026 wordt de balans opnieuw opgemaakt.

Besparingsopgave

Bedragen in €

	2026	2027	2028	2029
Taakstelling sociaal domein	1.250.000	1.750.000	1.750.000	1.750.000
Taakstelling specialistische jeugdhulp extra personele capaciteit CJG	417.000	596.000	596.000	
Totaal taakstelling	1.667.000	2.346.000	2.346.000	1.750.000
Aframing Wmo budget	-225.000	-225.000	-225.000	-225.000
Aframing jeugdbudget	-880.000	-880.000	-880.000	-880.000
Aframing participatiebudget	-41.000	-41.000	-41.000	-41.000
Totaal	-1.146.000	-1.146.000	-1.146.000	-1.146.000
Resterende taakstelling	521.000	1.200.000	1.200.000	604.000

5.2.8 Resumé

De taken Wmo, jeugd en participatie worden budgetneutraal uitgevoerd. Dit betekent dat jaarlijks de voor- en nadelen worden vereffend via de reserve Sociaal domein. De stand van de reserve is € 6,5 mln. per 1 januari 2026. Op basis van huidige inzichten een positief resultaat van € 0,23 mln. op de Wmo, een positief resultaat van € 0,45 mln. op de jeugd. Op de participatie is er een nadelig resultaat van € 0,78 mln. Inclusief overige toevoegingen van € 1,94 mln. en onttrekkingen van € 1,53 mln. is de begrote stand van de reserve sociaal domein eind 2026 van € 6,91 mln.

Besparingsopgave sociaal

Er is een besparingsopgave van € 1,25 mln. in 2026 oplopend naar € 1,75 mln. structureel vanaf 2027 opgenomen in de begroting. Voorgesteld wordt om de budgetten in het sociaal domein in totaal met € 1,14 miljoen af te romen ten gunste van het resultaat sociaal domein.

5.3 Vluchtelingen

Portefeuillehouder: Wethouders M. Scholten en A. Kreule
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Schrör

5.3.1 Inleiding

De oorlog in Oekraïne duurt voort, ook in 2026 zijn gemeenten in Nederland verantwoordelijk voor de realisatie en exploitatie van opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne. Dit doen gemeenten conform de Regeling Opvang Ontheemden Oekraïne.

In de gemeente Raalte wordt een deel van de Oekraïense ontheemden opgevangen door particulieren, maar het merendeel in gemeentelijke opvanglocaties, te weten Arkelstein (Raalte), Sallandshoeve (Nieuw Heeten), Mirtehuis (Heeten), Old Heino (Heino) en Pauluskerk (Raalte). Naast onderdak bieden we onderwijs, zorg en begeleiden we volwassenen zo veel mogelijk naar werk.

5.3.2 Financiën

Rijksbijdrage Gemeentelijke Opvang vluchtelingen

We ontvangen via een specifieke uitkering van het rijk per 1 januari 2026 een normvergoeding van € 44 per dag (exclusief leefgeld) per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek voor Oekraïners. In onderstaande tabel is weergegeven dat we in totaal € 5,14 miljoen van het rijk ontvangen over 2026. Dit is inclusief een compensatie van het rijk voor de uitvoeringskosten en verstrekking van het leefgeld. Daarnaast ontvangen we een eigen bijdrage voor huisvesting van in totaal € 0,40 mln. van Oekraïense ontheemden met werk of voldoende inkomen. De inningen die gemeenten ontvangen van de Oekraïense ontheemden, worden door het Rijk in mindering gebracht op de Rijksbijdrage gerealiseerde opvangplekken.

Op basis van het huidige kostenbeeld verwachten we in 2026 € 3,83 miljoen uit te geven aan huisvestingskosten, gemeentelijk uitvoeringskosten en verstrekkingen leefgeld. Per saldo resteert dan een positief resultaat van € 1,71 miljoen.

Prognose opvang Oekraïners

Bedragen in €

- is voordeel

Omschrijving	Bedrag
Prognose compensatie rijk Opvang Oekraïners 2026	
Rijksbijdrage gerealiseerde opvangplekken	4.899.800
Verstrekingen leefgeld	239.436
Totaal middelen rijk	5.139.236
Verwachte inningen eigen bijdragen	402.060
Totaal inkomsten	5.541.296
Prognose kosten opvang Oekraïners 2026	
Huisvestingskosten Gemeentelijke opvanglocaties vluchtelingen (huur, energie, beveiliging)	2.199.902
Interne en externe uitvoeringskosten	1.171.415
Overige kosten (inventaris, vervoer, tolk, onvoorzien)	222.500
Leefgeld gemeentelijke en particuliere opvang	239.436
Totaal kosten	3.833.253
Voordelig saldo	-1.708.043

De reden voor het verwachte voordelig saldo is dat de normvergoeding van het Rijk hoger ligt dan de uitvoeringskosten voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Bijvoorbeeld door de relatief lage huisvestingskosten in vergelijking met andere gemeenten.

Reserve vluchtelingen en statushouders

Begin 2026 is de reserve vluchtelingen € 2 mln. De begrote toevoegingen aan de reserve vluchtelingen zijn € 1,79 miljoen bestaande uit het resultaat Oekraïne en een rijkscompensatie vangnetregeling BUIG. De begrote onttrekkingen aan de reserve voor 2026 zijn € 1,37 miljoen, bestaande uit uitvoeringskosten statushouders, resultaat doorstroomlocatie, kosten taalschool en tekorten op de bijstand. Hiermee is de verwachte stand eind 2026 € 2,42 mln. Na 2026 is er nog € 0,42 mln. aan claims op de reserve. Daarnaast zijn er vanaf 2027 voorstellen te verwachten om de hogere uitvoeringskosten als gevolg van instroom statushouders uit de reserve te dekken en moet er nog invulling gegeven worden aan de taakstelling uit de Spreidingswet.

Ontwikkeling reserve Vluchtelingen

Bedragen in € (afgerond op 1.000)

Reserve Vluchtelingen	Storting	Onttrekking	Stand
Stand per 1-1-2026			2.000.000
Resultaat Oekraïne	1.708.000		
Compensatie vangnetregeling BUIG (50%)	85.000		
Resultaat participatie inkomensdeel (toegerekend aan reserve vluchtelingen)		443.000	
Huisvesting en begeleiding taakschool		177.000	
Hogere uitvoeringskosten a.g.v. instroom statushouders		567.000	
Doorstroomlocatie Den Alerdinck		181.000	
Totaal	1.793.000	1.368.000	
Verwachte stand per 31-12-2026			2.425.000
Claims vanaf 2027			
Resultaat inkomstendeel (toegerekend aan reserve vluchtelingen)		250.000	
Taalschool		171.000	
Totaal		421.000	
Saldo na aftrek claims			2.004.000

5.4 Stand van zaken bouwgrondexploitatie

Portefeuillehouder: Wethouder A. Kreule
Paragraafcoördinator: Domeinmanager T. Penders

5.4.1 Inleiding

In de Projectenrapportage Gebiedsontwikkeling 2026 wordt de voortgang van de ruimtelijke plannen binnen de gemeente Raalte beschreven. Conform de Nota Grondbeleid en de geldende BBV-voorschriften dienen de grondexploitaties van de lopende plannen jaarlijks herzien te worden. Deze geactualiseerde grondexploitaties maken eveneens onderdeel uit van de Projectenrapportage.

De Projectenrapportage Gebiedsontwikkeling 2026 maakt onderdeel uit van de Zomernota 2026 en wordt derhalve gelijktijdig vastgesteld.

5.4.2 Algemeen

5.4.2.1 Woningbouw

De woningmarkt komt meer in balans **Ongeldige bron opgegeven.**, het aanbod in bestaande woningen neemt toe en de prijzen vlakken af. Dit wil zeggen dat de woning- en VON-prijzen nog steeds stijgen, maar de prijzen stijgen minder hard dan voorgaande jaren. Ook ING verwacht dat de prijzen in 2026 niet verder zullen stijgen ten opzichte van 2025 **Ongeldige bron opgegeven.** Echter wordt er verwacht dat de woningprijzen in 2027 weer verder zullen stijgen.

Het aantal nieuw gebouwde woningen blijft al lange tijd achter bij de vraag. Door de recente stijging van de rente wordt het duurder om te bouwen en komen er minder projecten van de grond. Daarnaast zijn bouwmaterialen flink in prijs gestegen en is het nog steeds moeilijk om personeel te vinden. Ook onzekerheid rondom stikstof bemoeilijkt de bouw van nieuwe woningen. We zien in recente woningbouwuitgiften dan ook nog steeds een grote vraag naar nieuwbouwwoningen. Dit jaar en de komende jaren staan nieuwbouwprojecten in de planning om deels aan de woningvraag te kunnen voldoen. Binnen de woningbouwprogrammering willen we tegelijkertijd ook ruimte blijven bieden aan nieuwe, kwalitatief goede nieuwbouwprojecten en maatwerk bieden in de kernen.

Vanuit de vorige coalitie is het doel gesteld om tot 2033 3.000 woningen te bouwen, de huidige coalitie gaat door met deze ambitie en onderzoekt of deze omhoog moet.

In Raalte worden als kansrijke gebieden hiervoor geacht de Spoorzone en het gebied ten noorden van Raalte-Noord. In Heino betreft dit het centrum, Heino Noord-west en Heino Noord-oost (Molenwijk).

De uitvoering van de groeiopgave wordt ook doorgezet in de buurtdorpen. Met behulp van een prioriteringskader zijn keuzes gemaakt. Gebleken is dat in Luttenberg, Heeten en Laag Zuthem de vraag naar woningen het grootst is en met deze dorpen wordt het eerst aan de slag gegaan. De andere dorpen volgen daarna, zodat ieder dorp perspectief voor de toekomst heeft. Inmiddels zijn de onderzoeken naar woningbouwlocaties gestart in Luttenberg, met het vestigen van voorkeursrecht heeft de raad gekozen voor actieve verwerving.

5.4.2.2 Bedrijvenmarkt

Het is belangrijk voor de gemeente om uitgeefbaar bedrijventerrein op voorraad te hebben om zodoende de dynamiek binnen het bedrijfsleven te kunnen accommoderen. Echter is het aanbod in de gemeente zeer beperkt, het aanbod concentreert zich op de locaties De Zegge VII, bedrijventerrein Blankenfoort in Heino en de Telgen fase 3 in Heeten. Aangezien het aanbod beperkt is wordt er in het kader van de groeiopgave verder onderzoek gedaan naar nieuwe werklocaties in de gemeente Raalte.

Parameters

Bij het herzien van de grondexploitaties (GREX) is rekening gehouden met de volgende in de Grondprijsbrief 2026 vastgestelde parameters:

Position paper 2026

	2026	2027-2028	2029 e.v
Woningprijzen (bestaande bouw)	4,0%	3,0%	2,0%
Bouwkosten			
Plankosten extern / intern	3,6%	3,0%	2,0%
Plankosten intern / uurtarief	€ 140,00		
Disconteringsvoet	2,0%	2,0%	2,0%
Rente grondexploitaties	2,5%	2,5%	2,5%
Grondopbrengst woningbouw	3,0%	2,0%	1,0%
Grondopbrengst sociale huur	1,0%	1,0%	1,0%
Grondopbrengst bedrijventerrein	1,0%	1,0%	1,0%

Normbedragen 2026

Normbedrag per m2

Onderdeel	Bruto opp.	Netto opp.
Bouwrijp maken	€ 27,00	n.v.t.
Woonrijp maken	€ 17,00	€ 34,50
Groenvoorziening	€ 7,50	€ 16,00
Overige		
Groenvoorziening haag	€ 33,00	p/m1
Groenvoorziening hekwerk incl. beplanting	€ 99,00	p/m1
Openbare verlichting	€ 1.750,00	per lichtmast
Speelvoorziening	€ 40.300,00	per speelplek

De genoemde normbedragen zijn door de accountant bij de controle van de jaarrekening 2025 als reëel beoordeeld.

5.4.2.3 Actuele onderwerpen

Geen bijzonderheden.

5.4.3 Bouwgrond in exploitatie

Onderhanden werken / Bouwgrond in exploitatie

De gemeente Raalte kent 13 actieve grondexploitaties (GREX) met een gezamenlijke boekwaarde per 1-1-2026 van afgerond € - 4,4 mln., als volgt verdeeld:

Nr.	Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2026
17	Franciscushof	-3.123.127
66	Molenwijk Heino	-2.142.539
67	Luttenbergerweg Luttenberg	-1.092.282
68	Marissink Nw.Heeten	-273.224
73	Velderhof Mariënheem	-388.827
77	De Zegge VII	595.907
79	't Broeck Broekland	-317.806
80	de Veldegge fase 2 Noord	1.016.759
81	t Broeck fase 5	241.295
84	Kleine Hagen fase 1 en 2	12.685
86	Liederholthuis fase 3	212.304
87	Lierderholthuis fase 2	-222.141
90	Blankenfoort III Heino	1.102.219
Totaal		-4.378.777

Conform de Nota Grondbeleid en de BBV-voorschriften moeten de grexen jaarlijks geactualiseerd worden.

Hieronder het resultaat van de gezamenlijke herziene grexen en exploitatieresultaat van de afzonderlijke complexen (CW = contante waarde per 1-1-2026, EW = Eindwaarde):

Resultaat grexen

Bedragen in €

CW = contante waarde / EW = eindwaarde

Resultaat	Jaarrekening 2025		Projectenrapportage 2026		Verschil	
	CW 1-1-2026	EW	CW 1-1-2026	EW	CW 1-1-2026	EW
Positief exploitatieresultaat	1.883.257	1.982.956	3.264.910	3.470.765	1.381.653	1.487.809
Negatief exploitatieresultaat	-502.165	-518.786	-279.933	-287.557	222.232	231.229
Totaal	1.381.092	1.464.170	2.984.977	3.183.208	1.603.885	1.719.038

Nr.	Complex	Proj.rapp. 2026 CW	Proj.rapp. 2026 EW
17	Franciscushof	46.862	50.725
66	Molenwijk Heino	254.888	265.185
67	Luttenbergerweg Luttenberg	198.470	206.489
68	Marissink Nw.Heeten	189.907	197.579
73	Velderhof Mariënheem	20.256	21.496
77	De Zegge VII	-99.292	-103.303
79	't Broeck Broekland	71.828	74.730
80	de Veldegge fase 2 Noord	1.056.815	1.143.931
81	t Broeck fase 5	816.294	866.258
84	Kleine Hagen fase 1 en 2	-180.641	-184.254
86	Lierderholthuis fase 3	455.518	483.399
87	Lierderholthuis fase 2	32.527	34.518
90	Blankenfoort III Heino	121.545	126.455
Totaal		2.984.977	3.183.208

Het totaal van de complexen met een negatief exploitatieresultaat (op contante waarde) is afgenomen met € 222.230. Dit betekent dat de voorziening verwachte verliezen met hetzelfde bedrag verminderd kan worden (ten gunste van de algemene reserve grondexploitaties).

De toename van het totale positieve resultaat is in hoofdzaak het resultaat van het in 2026 in exploitatie nemen van de nieuwe woningbouwlocatie de Veldegge fase 2 Noord.

Doordat in het verleden de gronden afgewaardeerd zijn naar agrarische waarde kent dit complex een behoorlijk positief exploitatieresultaat.

Voorgesteld wordt de voorziening verwachte verliezen met € 222.230 af te ramen ten gunste van de algemene reserve grondexploitatie.

Kavelverkoop woningbouw

Bij gemeentelijke projecten worden er, op grote lijnen, op drie manieren woningen gerealiseerd; Particulier Opdrachtgeverschap (PO), Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) en Projectmatige bouw. Bij PO-kavels worden bouwrijpe kavels direct aan de eindgebruikers verkocht, bij CPO-kavels aan een groep die gezamenlijk een ontwerp maken en bij projectmatige bouw wordt de bouwgrond aan een ontwikkelaar/ aannemer verkocht.

In de praktijk worden de kavels vooral in PO en CPO verkocht.

In de tweede helft van 2026 worden de volgende kaveluitgiften woningbouw verwacht:

- Veldegge fase 2;
- 't Broeck fase 5;

De levering van de kavels en de grondopbrengsten zullen deels in 2026 en 2027 plaatsvinden.

In het volgende overzicht is de stand van zaken (per 1 juni 2026) van de verkoop van woningbouwkavels weergegeven. In de kolom begroting 2026 is de verwachte kavelverkoop vermeld die opgenomen is in de oorspronkelijk grondexploitaties (begroting 2026). Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties zijn in de kolom 'projectenrapportage 2026 de aangepaste verkoopprognoses opgenomen.

Peildatum 1-6-2026

Naam complex	Begroting 2026	Proj.rapp. 2026	Verkocht 2026	In optie
Onderhanden werk woningbouw				
17- Franciscushof	17	14	0	0
68- Marissink Nw. Heeten	3	3	0	3
73- Velderhof Mariënheem	14	11	1	10
80- Veldegge fase 2 Noord	0	54	0	54
81- 't Broeck fase 5	0	40	0	17
86- Lierderholthuis fase 3	0	20	0	19
Totaal woningbouw	34	142	1	103

Toelichting:

Franciscushof Zuidrand;

In 2026 wordt het deelgebied Bosrijk (14 wooneenheden) via een tender op de markt gebracht.

Marissink Nieuw Heeten

Door de geringe belangstelling zijn de 'rood voor rood' kavels omgezet naar vrije kavels. In het voorjaar van 2026 is de uitgifte geweest en zijn de kavels in optie genomen.

De Veldegge (fase 2) Noord, Lierderholthuis fase 3 en 't Broeck fase 5

Deze complexen zijn eind 2025 en begin 2026 actief geworden. Inmiddels is gestart met de kaveluitgifte.

Kavelverkoop bedrijventerrein

Het volgende overzicht geeft de werkelijke en verwachte verkoop van bedrijventerreinkavels weer:

Peildatum 1-6-2026

Naam complex	Begroting 2026	Proj.rapp. 2026	Verkocht 2026	In optie
Onderhanden werk bedrijventerrein (in ha)				
77- De Zegge VII	1,3	0,9	0,9	0,4
90- Bedrijventerrein Heino	1,1	1,1	0,6	0,5
Totaal bedrijventerrein (ha)	2,4	2,0	1,5	0,9

Toelichting

De Zegge VII

Diverse ondernemers hebben belangstelling voor een bedrijfskavel op dit bedrijventerrein. Concreet heeft dit in 2026 (peildatum 1 juni 2026) geleid tot de verkoop van in totaal 0,9 ha. bedrijventerrein en het in optie geven van 0,4 ha. Wanneer deze in optie gegeven kavels daadwerkelijk verkocht worden, zijn er geen bedrijfskavels meer beschikbaar op de Zegge VII.

Bedrijventerrein Heino

In 2026 is concreet 0,6 ha. (peildatum 1 juni 2026) bedrijventerrein in Heino verkocht. Daarnaast is nog 0,6 ha. in optie gegeven.

5.4.4 NIEGG (Nog niet In Exploitatie Genomen Gronden)

Nieuwe locaties / ontwikkelingen

Raalte Noord

In het afgelopen jaar zijn er veel vooruitgangen geboekt met betrekking tot het onderzoek of woningbouw mogelijk is in Raalte Noord. Er heeft veel participatie plaatsgevonden met omwonenden. De eerste landschappelijke raamwerken en denkrichtingen zijn openbaar gemaakt. Nog steeds is er beoogd om op deze locatie 750-1.000 woningen te realiseren. De verwachting is dat eind 2026 het masterplan wordt opgeleverd.

Deze onderzoeken en haalbaarheidsstudies vergen ook de benodigde planuren en extern advies. De totaal geïnvesteerde plankosten zijn momenteel ca. € 750.000. De verwachting is dat deze plankosten terug worden verdiend bij de uiteindelijke woningbouwontwikkeling.

Molenwijk 2.0

Qua omvang is Molenwijk 2.0 aanzienlijk kleiner dan Raalte Noord. De verwachting is dat Molenwijk dan ook eerder ontwikkeld kan worden dan Raalte Noord. Momenteel is de verwachting dat in 2027 het omgevingsplan ter inzage gelegd kan worden. Momenteel bevindt het project zich in de fase waar de haalbaarheid wordt onderzocht. In het plan is plek voor 100 tot 150 woningen.

Deze onderzoeken en haalbaarheidsstudies vergen ook de benodigde planuren en extern advies. De totaal geïnvesteerde plankosten zijn momenteel ca. € 140.000. De verwachting is dat deze plankosten terug worden verdiend bij de uiteindelijke woningbouwontwikkeling.

Woningbouwlocatie Luttenberg

Aansluitend op de groeibeelden is voor Luttenberg een locatiestudie opgezet om te komen tot de meest kansrijke nieuwe woningbouwlocatie. Er is behoefte is circa 80 woningen. In de loop van 2026 zal dit verder uitgewerkt worden.

De Gouden Emmer Heino

Op de locatie de Gouden Emmer te Heino zijn vergevorderde plannen voor de vestiging van een gezondheidscentrum. Om dit te kunnen realiseren zal de huidige parkeervoorziening bij de sporthal uitgebreid moeten worden. Voor de begeleiding is een externe projectleider ingehuurd. Voor deze kosten van inhuur en overige voorbereidingskosten wordt een voorbereidingskrediet van € 75.000 gevraagd. De genoemde kosten zullen t.z.t. onderdeel gaan uitmaken van de GREX.

Voorgesteld wordt een voorbereidingskrediet van € 75.000 beschikbaar te stellen en t.z.t. deze kosten op te nemen in de op te stellen grondexploitatie.

5.4.5 Risico's

Voor de in exploitatie zijnde complexen geldt onderstaande risicokaart.

Risicokaart

Nr.	Omschrijving	GREX	Risico	Toelichting
Woningbouw:				
17	Franciscushof	✓	!	gering positief expl.resultaat
66	Molenwijk Heino	✓	✓	positief exploitatiesaldo
67	Luttenbergerweg	✓	✓	positief exploitatiesaldo
68	Marissink Nw. Heeten	✓	✓	positief exploitatiesaldo
73	Velderhof Mariënheem	✓	!	gering positief expl.resultaat
79	't Broeck Broekland	✓	✓	positief exploitatiesaldo
80	Veldegge fase 2 Noord	✓	✓	positief exploitatiesaldo
81	t Broeck fase 5	✓	✓	positief exploitatiesaldo
84	Kleine Hagen fase 1 en 2	✗	!	negatief exploitatieresultaat
86	Lierderholthuis fase 3	✓	✓	positief exploitatie saldo
87	Lierderholthuis fase 2	✓	✓	positief exploitatie saldo
Bedrijven:				
77	De Zegge VII	✗	!	negatief exploitatieresultaat
90	Blankenfoort Heino	✓	✓	nog niet alle kavels zijn verkocht

Negatief exploitatieresultaat

Een tweetal exploitaties (Kleine hagen fase 1 en fase 2 en de Zegge VII) sluit met een negatief resultaat. Conform de BBV-voorschriften is hiervoor een voorziening getroffen. Omdat het exploitatieresultaat negatief is, zal een tegenvaller direct financiële gevolgen hebben. Er zal dan een extra storting in de voorziening te verwachten verliezen doorgevoerd moeten worden. Deze komt dan ten laste van de algemene reserve grondexploitaties.

Project specifieke risico's en risico's vanuit de markt

Bij het inzichtelijk maken van de risico's wordt er onderscheid gemaakt tussen project specifieke risico's en risico's vanuit de markt. Er is niet altijd sprake van project specifieke risico's, wanneer dit wel van toepassing is wordt dit per project nader toegelicht.

Risico's toekomstige grondexploitaties

Met de beoogde woningbouwontwikkeling van Raalte Noord en Molenwijk 2.0 loopt de gemeente ook een risico. Deze projecten zijn in voorbereiding en er wordt onderzocht of woningbouw op deze locaties mogelijk zijn. Hiermee lopen de geïnvesteerde plankosten ieder jaar op. Per 1 januari 2026 zijn de boekwaarden respectievelijk ca. € 715.000 en € 140.000. Wanneer de grondexploitatie wordt geopend worden deze plankosten terugverdiend, maar tot die tijd loopt de gemeente een risico dat deze verliezen genomen moeten worden.

Risico's overige terreinen

In het, in de projectenrapportage opgenomen, overzicht van Overige Terreinen zijn de niet voor ontwikkeling benodigde gronden gewaardeerd op de agrarische waarde. Het risico van bijvoorbeeld afwaarderen is hierdoor niet meer aanwezig. Gronden die niet meer nodig zijn om in portefeuille te houden, worden verkocht. Het risico binnen het onderdeel Overige Terrein is daarom zeer beperkt.

Resumé

Het totaal van alle hierboven genoemde risico's komt uit op € 365.000. Als volgt onderverdeeld:

Financiële risico grondexploitatie 2026

Bedragen in €

Resumé	Bedrag
Woningbouw	71.505
Bedrijventerrein	95.017
Toekomstige woningbouwprojecten	199.160
Totaal	365.682
Afgerond:	365.000

De algemene reserve grondexploitatie kent een stand, na afoming, van € 5 mln. Het berekende risicobedrag is derhalve volledig afgedekt. Het risicobedrag maakt onderdeel uit van het totale risico van de gemeente Raalte.

5.4.6 Reservepositie grondexploitatie

De algemene reserve grondexploitatie kent per 1-1-2026 een stand van € 5 miljoen. Dit is de in de Nota Grondbeleid bepaalde bovengrens.

Na actualisatie van de grondexploitaties 2026 is de prognose van de algemene reserve grondexploitatie voor 2026:

Stand algemene reserve grondexploitatie 2026

Bedrag in €

Omschrijving	Bedrag
Stand per 1-1-2026	5.000.000
Stortingen	965.596
Onttrekkingen	-248.000
Afoming reserve	-717.596
Stand per 31-12-2026	5.000.000

Het hierboven berekende surplus / afoming reserve van € 717.596 (boven de grens van € 5 miljoen) komt ten gunste van de algemene bestemmingsreserve. De definitieve afoming wordt bij het opstellen van de jaarrekening bepaald en doorgevoerd.

Onderdeel van de stortingen in de algemene reserve grondexploitaties is de tussentijdse winstneming.

Op basis van de geactualiseerde grexen 2026 is deze tussentijdse winstneming 2026 ingeschat op € 827.553, als volgt opgebouwd:

Tussentijdse winstneming 2026 totaal op basis van geactualiseerde grexen

Bedragen in €

Nr	Complex	Prognose winstneming 2026
66	Molenwijk Heino	211.056
67	Luttenbergerweg Luttenberg	158.219
68	Marissink Nw. Heeten	148.685
73	Velderhog Mariënheem	-73.220
79	t Broeck Broekland	8.837
80	Veldegge fase 2 Noord	22.274
81	t Broeck fase 5	19.209
86	Lierderholthuis fase 3	258.212
87	Lierderholthuis fase 2	-43.033
90	Blankenfoort III Heino	117.314
Totaal		827.553

In de jaarrekening 2026 zal de definitieve winstneming bepaald worden.

Voorziening te verwachte verliezen

Na actualisatie van de grexen 2026 blijkt dat ten opzichte van de jaarrekening 2025 een bedrag van € 222.230 teruggestort kan worden vanuit de voorziening te verwachte verliezen in de algemene reserve grondexploitaties.

De mutatie is als volgt berekend:

Voorziening te verwachten verliezen

Bedragen in €

Nr.	Complex	Jaarrekening 2025	Proj.rapp. 2026	Mutatie t.o.v. jaarrek. 2025
77	de Zegge VII	322.748	99.292	-223.456
84	Kl. Hagen Laag Zuthem fase 1	179.415	180.641	1.226
Totaal		502.163	279.933	-222.230

Voor een nadere toelichting per complex wordt verwezen naar de Projectenrapportage gebiedsontwikkeling 2026.

Bijlagen

1. Financieel overzicht
2. Stand algemene bestemmingsreserve 2026
3. Reserves
 1. Nieuwe reserve
 2. Opheffen reserves
 3. Overzicht mutaties in reserves 2026
4. Overzicht beschikbaar te stellen (investerings)budgetten 2026
5. Stand van onvoorzien 2026 (structureel en eenmalig)

Bijlage 1: Financieel overzicht

Wat heeft het ons (tot nu toe) gekost?

Bedragen in €

S=structureel
E=eenmalig

- is voordeel

Prog. Taak Ontstaan door:		S/E Investering	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen/extra budgetten exploitatie						
Programma's						
1	Expertise eigendomsposities schoolgebouwen	E	80.000			
1	Verkoopopbrengst grond Molenweg	E	-68.000			
1	Kosten basisgeluidemisse	E	6.000			
1	Voordelig resultaat omgevingsdienst 2025	S	-55.000			
2	Groenonderhoud	S	60.000			
2	Onderzoek groenteam	E	30.000			
2	Wegvallen inkomsten weekmarkten	S	49.949	49.949	49.949	49.949
2	Elektriciteitskosten weekmarkten	S	24.710	24.710	24.710	24.710
2	Onderhoudsbudget asfaltwegen	S	25.000			
2	Onderhoudsbudget asfaltwegen	E	75.000			
2	Wegenbudget externe diensten	E	75.000			
2	Dekking t.l.v. reserve wegen	E	-150.000			
2	Uitvoeringsplan begraafplaatsen	E	-35.945			
2	Aanschaf bakfiets schoonmaak centrum	E	18.000			
2	T.l.v. budget economie, wegen en gemeentelijke afvalverwerking	E	-18.000			
2	Verzekering en onderhoud bakfiets	S	500	500	500	500
2	T.l.v. onderhoudsbudget wegen	S	-500	-500	-500	-500
2	Loonsom (schoonmaak) werkzaamheden beheer	S	8.159	8.159	8.159	8.159

Prog.	Taak Ontstaan door:	S/E Investing	2026	2027	2028	2029
2	Overhead	S	5.000	5.000	5.000	5.000
2	t.l.v. afvalstoffenheffing	S	-8.060	-8.060	-8.060	-8.060
2	t.l.v. reserve gebouwenonderhoud	S	-5.099	-5.099	-5.099	-5.099
2	Extra budget gladheidsbestrijding	S	40.000			
3	Hogere kosten bijstand	S	1.060.000	1.060.000	1.060.000	1.060.000
3	Hogere rijksbijdrage BUIG	S	-1.173.000	-1.173.000	-1.173.000	-1.173.000
3	T.g.v. reserve sociaal	S	56.500	56.500	113.000	113.000
3	T.g.v. reserve vluchtelingen	S	56.500	56.500		
3	Rijksbijdrage vangnetregeling BUIG	E	-170.608			
3	T.g.v. reserve sociaal	E	85.304			
3	T.g.v. reserve vluchtelingen	E	85.304			
3	Lagere kosten collectieve zorgverzekering	S	-41.000	-41.000	-41.000	-41.000
3	T.g.v. besparingsopgave sociaal	S	41.000	41.000	41.000	41.000
3	Resultaat Oekraïne	E	-1.708.043			
3	T.g.v. reserve vluchtelingen	E	1.708.043			
4	Verlagen Wmo budgetten	S	-225.000	-225.000	-225.000	-225.000
4	T.g.v. besparingsopgave sociaal	S	225.000	225.000	225.000	225.000
4	Afrekening 2025 GGD	S	-46.000			
4	Huisvestingskosten jeugdgezondheidszorg	S	61.000	61.000	61.000	61.000
4	Rijkscompensatie specialistische jeugdzorgkosten	E	-1.122.605			
4	t.g.v. reserve sociaal domein	E	1.122.605			
4	Verhogen CJG-budget voor verbouw en inrichting	E	200.000			
4	t.l.v. reserve sociaal domein	E	-200.000			
4	Lagere specialistische jeugdskosten	S	-981.000	-981.000	-981.000	-981.000
4	Hogere Huisvestingskosten CJG	S	101.000	101.000	101.000	101.000

Prog. Taak Ontstaan door:		S/E Investering	2026	2027	2028	2029
4	Verlagen besparingsopgave sociaal	S	880.000	880.000	880.000	880.000
5	Voordeling resultaat Rova 2025	S	-98.000			
5	t.g.v. voorziening afvalverwijdering	S	98.000			
5	Beleidsadviseur energietransitie	S	34.333			
5	Overhead	S	8.667			
5	T.l.v. CDOKE-middelen	S	-43.000			
6	BIZ vastgoed centrum Raalte	S	75.000	75.000	75.000	75.000
6	BIZ-inkomsten	S	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
6	Voordelig resultaat Regiodeal Green Impact Raalte	E	-85.000			
7	Inzet buurtsportcoaches ASM	E	100.000			
7	Vorbereidingskosten IHP	E	25.000			
7	t.l.v. reserve onderhuisvesting	E	-25.000			
7	Bibliotheek	E	113.000			
7	Rijksbijdrage zorgplicht bibliotheek	E	-113.000			
7	Verhogen onderhoudsbudget Tijenraan	S	100.000			
7	Verkoopopbrengst boerderij Strunk	E	-447.500			
7	Vorbereidingskosten Tijenraan klimaatinstallatie	E	62.000			
7	Krediet Klimaatinstallatie Tijenraan	S	545.000	1.875	40.875	40.875
7	Storting in gekoppelde reserve Tijenraan	E	545.000			
7	Afschrijvingslasten t.l.v. gekoppelde reserve	S		-27.250	-27.250	
7	Bespaarde rente	S		-1.875	-13.625	-13.625
7	Aanvullend krediet IHP st. Jozefschool	S	230.000	12.341	12.341	12.341
7	Storting in gekoppelde reserve St. Jozefschool	E	230.000			

Prog. Taak Ontstaan door:		S/E Investing	2026	2027	2028	2029
7	Afschrijvingslasten t.l.v. gekoppelde reserve	S		-9.200	-9.200	-9.200
7	Bespaarde rente	S		-3.141	-3.141	-3.141
7	Gekoppelde reserve De Linde	E	755.000			
7	T.l.v. gekoppelde reserve St. Jozefschool	E	-755.000			
7	Aanvullend krediet IHP de Linde	S	163.000	8.746	8.746	8.746
7	Storting in gekoppelde reserve de Linde	E	163.000			
7	Afschrijvingslasten t.l.v. gekoppelde reserve	S		-6.520	-6.520	-6.520
7	Bespaarde rente	S		-2.226	-2.226	-2.226
7	Voorbereidingsbudget IHP de Rietkraag	E	100.000	100.000		
7	T.l.v. reserve onderwijshuisvesting	E	-100.000			
7	Voorbereidingsbudget IHP de Rietkraag	S	156.250	12.600	12.600	12.600
7	Verlaging jaarlijkse toevoeging reserve onderwijshuisvesting	S		-12.600	-12.600	-12.600
7	Voorbereidingskrediet IHP de Esmoreit	E	100.000			
7	T.l.v. reserve onderwijshuisvesting	E	-100.000			
7	Budget informatiepunt Digitale overheid	S	37.000	37.000	37.000	37.000
7	t.l.v. rijksbijdrage	S	-37.000	-37.000	-37.000	-37.000
7	Teruggave gebouw Carmel College	E	100.000			
8	Kwartiermaker weerbare samenleving	E	70.000			
8	Verhogen budget veiligheidsregio	S	50.000	50.000	50.000	50.000
8	t.l.v. stelpost loon- en prijsontwikkelingen	S	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
9	Verhogen budget salarissen raadsleden	S	30.000	30.000	30.000	30.000

Prog. Taak Ontstaan door:		S/E Investering	2026	2027	2028	2029
9	Verhogen budget vergoedingen raadsleden	S	30.000	30.000	30.000	30.000
9	Hogere legesinkomsten reisdocumenten	S	-30.000			
Overzicht algemene dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien						
Alg	0.5 Rente resultaat 2026	S	-100.000			
	0.7 Resultaat meicirculaire 2026 AU	S	-1.918.103	-4.615.337	-2.954.662	-700.247
	0.7 Bijstelling stelpost btw-compensatiefonds	S	100.000	100.000	100.000	100.000
	0.8 Stelpost loon-en prijsstijging	S		2.670.000	2.670.000	2.670.000
	0.8 Taakmutaties AU	S	1.477.000	1.799.000	96.000	87.000
	0.8 Besparing huish. hulp	S				-1.901.000
	0.7 Resultaat meicirculaire 2026 SD	S	-284.741	-328.894	-369.691	-373.259
	0.7 Vervallen IU participatie	S	109.514	99.947	93.516	91.282
	0.8 Resultaat SW/beschut	S	175.227	228.947	276.175	281.977
	0.7 Nog te ontvangen rijksbijdrage CDOKE	S			-1.061.000	-1.061.000
	0.8 Taakmutatie CDOKE	S			1.061.000	1.061.000
	Hogere dividenduitkering	S	-25.000			
	Opheffen reserves	E	-53.720			
Div	Div	S	13.000	6.949	6.949	6.949
	Kleine en administratieve wijzigingen	E	9.587	0	0	0
(Investerings)budgetten						
	Effect doorschuiven/ vervallen	S	-165.677	-156.050	51.853	-123.926
Div.	Div. (investerings)budgetten bij jaarrekening 2025 en zomernota 2026	E	-110.000	0	0	0
Bedrijfsvoering						
Div.	HR 21 functiewaarderingen	S	74.830	74.830	74.830	74.830
Div.	Meerkosten vergoeding reiskosten woon-werkverkeer	S	108.500	108.500	108.500	108.500
Stand van zaken bouwgrondexploitatie						
	Voorziening verwachte verliezen	E	-222.230			
	T.g.v. res. grondexploitatie	E	222.230			

Prog. Taak Ontstaan door:	S/E Investering	2026	2027	2028	2029
Vorbereidingskrediet Gouden Emmer	E	75.000			
T.I.v. GREX	E	-75.000			
Totaal gevolgen zomernota 2026		449.631	183.551	349.129	517.765
Totaal eenmalig	E	595.422	0	0	0
Totaal structureel	S	-145.791	183.551	349.129	517.765
Totaal		449.631	183.551	349.129	517.765

Aanpassingen 2026-2029 per programma

Bedragen in €

- is voordeel

Nr.	Programma	2026	2027	2028	2029
1	Ruimtelijke ontw., woon- en werkomgeving	-49.000	0	0	0
2	Integraal beheer openbare ruimte	177.978	-18.919	162.481	69.350
3	Onderwijs, werk en inkomen	321.879	255.499	302.840	308.564
4	Maatschappelijke onderst. en jeugdhulp	28.000	61.000	61.000	61.000
5	Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie	1.184.101	1.208.101	-8.899	-8.899
6	Economie	-90.000	0	0	0
7	Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	252.683	-9.585	30.036	-58.746
8	Openbare orde en veiligheid	104.151	50.000	50.000	50.000
9	Bestuur dienstverlening	30.000	60.000	60.000	60.000
10	Alg. dekkingsm., resultaten en onvoorzien	-1.959.792	-1.606.096	-657.458	-481.269
Totaal		0	0	0	0

Begroting 2026 voor zomernota 2026

Bedragen in €

- is voordeel

Nr.	Programma	Lasten	Baten	Saldo
1	Ruimtelijke ontw., woon- en werkomgeving	17.385.977	-11.487.206	5.898.771
2	Integraal beheer openbare ruimte	20.874.354	-7.798.895	13.075.459
3	Onderwijs, werk en inkomen	30.886.812	-18.358.662	12.528.150
4	Maatschappelijke ondersteun. en jeugdhulp	38.206.319	-1.722.060	36.484.259
5	Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie	6.181.797	-6.875.886	-694.089
6	Economie	1.447.790	-265.623	1.182.167
7	Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	9.188.207	-2.688.014	6.500.193
8	Openbare orde en veiligheid	4.348.852	-392.173	3.956.679
9	Bestuur dienstverlening	4.597.596	-1.283.896	3.313.700
10	Alg. dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien	23.658.346	-105.903.635	-82.245.289
Totaal		156.776.050	-156.776.050	0

Begroting 2026 na zomernota 2026

Bedragen in €

- is voordeel

Nr.	Programma	Lasten	Baten	Saldo
1	Ruimtelijke ontw., woon- en werkomgeving	17.636.659	-11.786.888	5.849.771
2	Integraal beheer openbare ruimte	21.078.302	-7.824.865	13.253.437
3	Onderwijs, werk en inkomen	32.439.585	-19.589.556	12.850.029
4	Maatschappelijke ondersteun. en jeugdhulp	39.602.924	-3.090.665	36.512.259
5	Duurzaamheid, energie- en warmtetransitie	6.518.595	-6.028.583	490.012
6	Economie	1.517.790	-425.623	1.092.167
7	Sport, cultuur en maatschappelijk vastgoed	9.763.890	-3.011.014	6.752.876
8	Openbare orde en veiligheid	4.481.753	-420.923	4.060.830
9	Bestuur dienstverlening	4.623.596	-1.279.896	3.343.700
10	Alg. dekkingsmiddelen, resultaten en onvoorzien	25.837.379	-110.042.460	-84.205.081
Totaal		163.500.473	-163.500.473	0

Bijlage 2: Stand algemene bestemmingsreserve 2026

Stand algemene bestemmingsreserve 2025 naar 2026

Bedragen in €

Omschrijving	Mutatie	Stand
Stand per 1 januari 2026		29.135.712
Rekeningsresultaat 2025	4.149.980	
Deel rekening resultaat t.g.v. reserve betaalbare woningbouw (700.000) en reserve lokaal eigenaarschap (110.000) en reserve klimaatbeleid (166.194)	-976.194	
		3.173.786
Saldo per 1-1-2025		32.309.498
<i>Claims via raadsbesluit rekening 2025:</i>		
* lijst eenmalige kredieten naar 2026-2027	-605.883	
* eenmalige uitgaven 2025 naar 2026 (deel B)	-695.506	
* stelposten algemene uitkering naar 2026 (deel C)	-321.500	
* eenmalige posten ten laste van Algemene bestemmingsreserve (deel D)	-155.885	
Totaal raadsbesluit vaststellen jaarrekening 2025	-1.778.774	
Overbrengen kapitaalkredieten van 2025 naar 2026-2027 al t.l.v. algemene bestemmingsreserve	-2.746.593	
		-4.525.366
Saldo per 1-1-2026		27.784.132

Bijlage 3: Reserves

Bijlage 3.1: Nieuwe reserve

Onderstaande in te stellen nieuwe reserve is een bevoegdheid van de raad en is zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Reserve	Gekoppelde reserve CBS de Linde			
Nummer:	429			
Portefeuillehouder:	Wethouder M. Scholten			
Budgethouder:	Domeinmanager T. Schrör			
Soort reserve:	Bestemmingsreserve			
Doelstelling:	De reserve is gevormd om de jaarlijkse afschrijvingslasten van de investering van CBS de Linde te dekken. In het kader van de BBV mag een actief (investering met meerjarig nut) niet in 1 keer worden afgeschreven. Deze reserve wordt afgeboekt in het aantal jaren dat het actief loopt.			
Ontstaan:	Zomernota 2026			
Duur van de reserve:	Looptijd activa			
Bodem / plafond:				
Financiën:	2026	2027	2028	2029
Stand per 01-01	0	918.000	881.280	844.560
Rentetoevoeging				
Vermeerderingen	918.000			
Verminderingen		36.720	36.720	36.720
Stand per 31-12	918.000	881.280	844.560	807.840
Rentetoevoeging:	Er wordt geen rente aan deze reserve toegevoegd.			
Vermeerderingen:	Storting vanuit de algemene bestemmingsreserve conform de Zomernota 2026 en de reserve st Jozefschool conform de begroting 2025			
Verminderingen:	Afschrijvingslasten per jaar op annuïtaire basis			
Advies:	Reserve handhaven tot en met looptijd activa			

Bijlage 3.2: Opheffen reserves

Onderstaande op te heffen reserves is een bevoegdheid van de raad en is zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Reserve	Opleidingen personeel
Nummer:	007
Portefeuillehouder:	Burgemeester R. Zuidema
Budgethouder:	Domeinmanager M. Lammerts van Bueren
Soort reserve:	Bestemmingsreserve
Doelstelling:	De reserve is gevormd om schommelingen in de opleidingskosten gemeentepersoneel op te vangen.
Ontstaan:	2003
Stand per 01-01-2026	€ -
Reden van opheffen: De stand van de reserve is 0 en heeft geen functie meer.	

Reserve	Economisch beleid
Nummer:	306
Portefeuillehouder:	Wethouder A. Dubbink
Budgethouder:	Domeinmanager M. Lammerts van Bueren
Soort reserve:	Bestemmingsreserve
Doelstelling:	Ten goede laten komen aan en te bestemmen voor werkgelegenheid/economie en dan met name voor de uitwerkingen van het economisch atelier.
Ontstaan:	Betreft de opgebouwde reserves van het (voormalig) bedrijventerrein Metz.
Stand per 01-01-2026	€ -
Reden van opheffen: De stand van de reserve is 0 en heeft geen functie meer.	

Reserve Burgerparticipatie in de openbare ruimte	
Nummer:	521
Portefeuillehouder:	Wethouder M. Scholten
Budgethouder:	Domeinmanager J. Hulzebos
Soort reserve:	Bestemmingsreserve
Doelstelling:	De reserve wordt aangewend om initiatieven van derden op gang te brengen (participatie), vanuit het project burgerparticipatie in de openbare ruimte. Hiermee beogen wij de juiste kwaliteit op de juiste plek met de inzet van de juiste middelen te realiseren.
Ontstaan:	2016, via afsplitsing van 520 reserve integraal beheer openbare ruimte, bij het opstellen van de IVOR
Stand per 01-01-2026	€ 53.720
Reden van opheffen:	Het budget voor kwaliteitsimpuls openbare ruimte (jaarlijks 25.000), die bedoeld is om burgerparticipatie initiatieven te kunnen faciliteren, is tot heden gefinancierd vanuit de algemene middelen. Daarvoor is deze reserve niet aangewend, dus deze reserve kan worden opgeheven. Mochten er in de toekomst nog middelen nodig zijn voor burgerparticipatie, wordt beroep gedaan op de algemene middelen.

Reserve ICT samenwerking	
Nummer:	914
Portefeuillehouder:	Burgemeester R. Zuidema
Budgethouder:	Domeinmanager M. Lammerts van Bueren
Soort reserve:	Bestemmingsreserve
Doelstelling:	Buffer voor kosten ICT samenwerking.
Ontstaan:	2011, bij raadsbesluit vaststelling rekening 2011.
Stand per 01-01-2026	€ -
Reden van opheffen:	De stand van de reserve is 0 en heeft geen functie meer.

Bijlage 3.3: Overzicht mutaties in reserves 2026

Onderstaande mutaties op reserves zijn een bevoegdheid van de raad en zijn zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Mutaties in reserves in 2026 bevoegdheid van de raad

Bedragen in €

- is voordeel

Wijz. nr.	Omschrijving reserve	Omschrijving	Bedrag
--------------	----------------------	--------------	--------

Uitname uit reserves:

ZN	Alg Best Reserve	Raalte Duurzaam 2050 restant budget niet ingezet 2025	-40.465
----	------------------	---	---------

Totaal uitname			-40.465
-----------------------	--	--	----------------

Storting in reserves:

ZN	Reserve klimaatbeleid	Raalte Duurzaam 2050 restant budget niet ingezet 2025	40.465
----	-----------------------	---	--------

Totaal storting			40.465
------------------------	--	--	---------------

Bijlage 4: Overzicht beschikbaar te stellen (investerings)budgetten 2026

Onderstaande beschikbaar te stellen kredieten zijn een bevoegdheid van de raad en zijn zodoende in de zomernota vermeld om dit te formaliseren.

Beschikbaar stellen (investerings)budgetten 2026 bevoegdheid van de raad

Bedragen in €

Wijz.nr.	Omschrijving	WBS/KPL	Dekking	Bedrag 2026
26007	Veegmachine met verticuteermachine	87.52000.0.50.0	Stelpost vervangingsschema	23.250
26038	Knooppunt Raalte	88.81001.0.30.0	progr mobiliteit	75.000
ZN	Bommenregeling station Raalte	88.21000.0.40.0	bijdrage Prorail	28.750
ZN	Herinrichting P+R terrein Raalte	88.21000.0.60.0	bijdrage Prorail	775.000
ZN	Herinrichting P+R terrein Heino	88.21000.0.70.0	bijdrage Prorail	400.000
NNB	2 machines tbv kunstgrasvelden	nw	budget sportterreinen	29.000
Totaal				1.331.000

Bijlage 5: Stand van onvoorzien 2026 (structureel en eenmalig)

Stand onvoorzien 2026; structureel en eenmalig

Bedragen in €

Nr.	Omschrijving	Mutatie	Stand
Onvoorzien; structurele middelen			
	Geraamd bij primitieve begroting 2026	40.000	
	Nieuw voor Oud stelpost ingeleverd	-40.000	
	Resteert		0
Onvoorzien; eenmalige middelen			
	Geraamd bij primitieve begroting 2026	50.000	
	Nieuw voor oud stelpost deels ingeleverd	-25.000	
	Resteert		25.000